

Narzędzie Dolnośląski

Dziennik WK Polskiej Partii Socjalistycznej
Dolnego Śląska

Redaktor naczelny przyjmuje odciski z wyjątkiem sobót w godzinach od 11-12. Sekretarz przyjmuje w godzinach od 9-11. Nadesłanych rękopisów redakcja nie zwraca

Redakcja i administracja: Wrocław, ul. Wierzbowa nr 30, telefon redakcji nr 623, administracji nr 117. Nr konta PKO Wrocław VIII-183. R-k bież.: Bank „Spółem” Oddz. Wrocław

231 (257)

Wrocław, sobota 16 listopada 1946 r.

Rok II

Naród Polski da wyraz swej woli utrzymania Ziemi Odzyskanych

PRZEMÓWIENIE RADIOWE PREMIERA RZĄDU JEDNOŚCI NARODOWEJ

WARSZAWA (PAP). W dniu 14 listopada 1946 r. o godz. 21.00 Premier Rządu Jedności Narodowej tow. Edward Osóbka - Morawski wystąpił przed mikrofonem Polskiego Radia następujące przemówienie:

Nasze osiągnięcia na Ziemiach Odzyskanych budzą coraz więcej podziwu wśród cudzoziemców. Osadzenie w ciągu półtora roku ponad 3.500.000 Polaków w Centralnej Polsce, co razem z Polakami, b. obywatelami Rzeczy Niemieckiej, czyni już około 5-ciu milionów ludności polskiej, odbudowa komunikacji i wielu zniszczonych warsztatów pracy, uruchomienie kopalń, akcja siewna i stworzenie wielkiej sieci szkolnej z uniwersytetem, politechnikami i akademiami — wszystko to świadczy jak najlepiej o żywotności narodu polskiego i zrozumieniu przez cały naród wagi Ziemi Odzyskanych dla przyszłości Polski.

W sobotę i niedzielę dnia 9 i 10 listopada na swoim II-gim Wielkim Kongresie, Polacy, byli obywatele Rzeczy Niemieckiej, zmanifestowali swoją wolę utrzymania granicy, wzdłuż Odry i Nysy, tak jak w r. 1938 na I-gim Wielkim Kongresie w Berlinie oświadczyli całemu światu, że są Polakami i że Polska jest ich matką.

Teraz po tej pięknej manifestacji odyjskanych Polaków, cały naród polski musi dać wyraz swej woli utrzymania Ziemi Odzyskanych i utwierdzenia raz na zawsze granicy polsko-niemieckiej wzdłuż Odry i Nysy.

W ciągu półtora roku zrobiliśmy na Ziemiach Odzyskanych wiele, bardzo wiele, ale musimy zdobyć się na wszelkie jeszcze większe i jak najrychlejsze zaoranie wszystkie odległe

i odbudować wszystkie warszaty pracy, aby żaden wróg nie mógł kwestionować naszych praw do Ziemi Odzyskanych pod pozorem nieumiejętności czy niemożności zagospodarowania ziem nad Odrą i Nysą.

Miarą tego wysiłku i zdecydowanej woli utrzymania Ziemi Zachodnich będzie POW-SZCZONA DANINA NARODOWA, uchwalona przez Rząd Jedności Narodowej i zatwierdzona przez Prezydium Krajowej Rady Narodowej na historycznym posiedzeniu w Belwedrze w środę dnia 13 listopada.

Danina narodowa będzie godną odpowiedzią narodu polskiego na wszystkie nieprzy-

jazne nam wystąpienia w sprawie Ziemi Odzyskanych.

Największy udział daniny narodowej, bo około 30% przypadnie przedsiębiorstwom państwowym. Inicjatywa prywatna będzie obciążona w wysokości 28% ogólnej sumy daniny. Trzecie miejsce w daninie narodowej przypadnie rolnictwu, którego udział został określony na 23%. Świat pracy najmniej weźmie udział w świadczeniach na rzecz daniny narodowej w skromniejszych rozmiarach, nie przekraczających 9% globalnej sumy daniny.

(Dokończenie na str. 2-głej)

Na tajnym i nieformalnym posiedzeniu Wielka Czwórka szuka klucza

do rozwiązania sprawy Triestu USA przeciw zniesieniu prawa weta

NOWY JORK (Obsł. wł.). Wczoraj późnym wieczorem rada czterech ministrów zebrała się na tajne i nieformalne posiedzenie celem dalszego przedyskutowania statutu dla Triestu.

Ministrowie mają przedyskutować najważniejsze zagadnienia, jakimi są uprawnienia gubernatora, a mianowicie, czy przysługują mu jemu prawo weta w stosunku do zarządzeń rady administracyjnej i czy policja ma podlegać jemu czy radzie. Przed posiedzeniem Molotov oświadczył, że jest to klucz do całego zagadnienia Triestu i nie warto dyskutować nad wszystkimi innymi sprawami, jeżeli te dwie nie zostaną załatwione.

Poprzednie posiedzenie trwało tylko trzy godziny i niemal przez cały czas Byrnes i Bevin zapytywali Molotowa, jakie są jego poglądy na zasadnicze sprawy Triestu. Po tej konferencji w kołach politycznych twierdzą, że w radzie ministrów zapanowała atmosfera powolnego zbliżania się do uzgodnienia poglądów.

Komisja polityczna ONZ rozpoczęła obrady nad sprawą weta, rozważając wnioski Australii, Filipin i Kuby, zmierzające do ograniczenia lub nawet zniesienia prawa weta, przypominając, że Stalin i Roosevelt doszli do jednności i ta jednność jest istota prawa weta. Wszelkie próby jego obalenia muszą spalić na panewce. Delegat amerykański oświadczył, że rząd jego sprzeciwia się jakiegokolwiek zmianie karty narodów zjednoczonych, nie wyłącza-

jąc sprawy weta. Przedstawiciel Jugosławii powiedział, że jedność mocarstw obalila hitlerzym i tylko jedność mocarstw może ocalić świat przed nowym nieszczęściem.

Komisja gospodarczo-finansowa dyskutuje nadal nad wnioskiem dyrektora UNRRA, Le Guarda, w sprawie utworzenia funduszu 400 milionów dolarów na pomoc dla zniszczonych krajów po zakończeniu działalności UNRRA. Ameryka sprzeciwia się nadal utworzeniu takiego funduszu, twierdząc między innymi, że tworzenie nowej organizacji zajęłoby zbyt dużo czasu, a zresztą wszystkie państwa mają możliwość zakupienia potrzebnych im towarów na normalnej drodze handlowej.

W poniedziałek zbierze się posiedzenie plenarne celem formalnego przyjęcia w skład ONZ Szwecji, Afganistanu

Zakaz podwyżki cen w gospodarce państwowej i samorządowej

WARSZAWA (Obsł. wł.). Wobec tego, że nie ukazał się jeszcze dekret o ogólnej kontroli cen, Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 14 listopada br. wydała zakaz podwyższania wszelkich cen w sektorze gospodarki państwowej i samorządowej. W dążeniu do stabilizacji cen zakazuje się w natychmiastowej ważności jakiegokolwiek podwyżki cen. W szczególności zabrania się samorządom podwyższania opłat za korzystanie z energii elektrycznej, gazu, tramwajów i innych zakładów użyteczności publicznej.

Attlee telegraficznie wzywa Bevina do obrony polityki rządowej

W poniedziałek debata nad wnioskiem 85

LONDYN (Obsł. wł.). — Poprawka do mowy tronowej, krytykująca politykę zagraniczną rządu brytyjskiego, została już podpisana przez 85 posłów Partii Pracy.

Debata nad wnioskiem rozpocznie się w poniedziałek. Przewiduje się niezmiernie żywą dyskusję, która potrwa przez cały dzień do późnego wieczora. W imieniu rządu ma bronić polityki oficjalnej wiceminister Mac Neil. Jeżeli odpowiedzi jego będą zadowalające, nie przewiduje się, aby doszło do głosowania nad wnioskiem. Następnie będzie rozpatrywana druga poprawka do mowy tronowej, zgłoszona również przez posłów Partii Pracy, a dotycząca proponowanej przez rząd powszechnej służby wojskowej.

Pierwszy wniosek wywołał duże poruszenie w rządzie. Odbывая się nieustannie nader w tej sprawie. Wczoraj premier Attlee skomunikował się telegraficznie z ministrem Bevinem, wzywając go natychmiast do powrotu. Bevin jednak odpowiedział, że obecność jego w Nowym Jorku na posiedzeniach rady ministrów jest bezwzględnie konieczna i zaproponował Mac Neila do obrony polityki rządowej w Izbie Gmin. Główny wnioskodawca poseł Food ogłosił artykuł w „Daily Telegraph”, pisząc, że jeżeli polityka rządu się nie zmieni, to wpływy Wielkiej Brytanii znacznie osłabną. Inne pisma wskazują, że chodzi o zmianę polityki przed wszystkim wobec ZSRR, Polski i Czechosłowacji.

Najpierw milion potem 15 lat

BERLIN (Obsł. wł.). — Przed sądem niemieckim w Berlinie stanęła Helena Schwaerzel, obecnie właścicielka księgarni, która w 1944 r. za denuncjowanie przed gestapo burmistrza Lipska Goerdelera, jednego z głównych uczestników zamachu bombowego na Hitlera w lipcu tegoż roku.

Po niedanym zamachu Goerdeler ukrywał się najpierw w Berlinie, a następnie zbiegł do Prus Wschodnich. Tam został rozpoznany przez Schwaerzel i wskutek jej doniesienia aresztowany, a następnie skazany na śmierć przez powieszenie. Hitler niezmiernie się ucieszył na wiadomości o aresztowaniu Goerdelera i natychmiast wezwał denuncjatorkę do swej kwatery głównej. Tam jej serdecznie podziękował za ten „niezmiernie patriotyczny czyn”, a następnie wreczył czek na mi-

lion marek. Schwaerzel została aresztowana w styczniu w strefie francuskiej Niemiec.

Po jednodniowej rozprawie sąd skazał Schwaerzel na 15 lat więzienia.

Dlaczego P.P.S. partią półmilionową?

bowiem PPS uczy, pokonywuje i wychowuje człowieka najbardziej wartościowego człowieka nspoczczonego

Brytyjska nagana za niemiecką bezczelność

BERLIN (Obsł. wł.). Naczelne władze brytyjskie strefy okupacyjnej udzieliły nagany trzem dziennikom niemieckim w strefie brytyjskiej Berlina, które zamieściły tekst przemówienia Bernama, zawierającego obraźliwe zwroty w stosunku do Polski. Mowa ta stała się przedmiotem interwencji Polskiej Misji w Niemczech.

20.000 studentów otrzyma stypendia

WARSZAWA (Obsł. wł.). — Powstaje przed niedawnym czasem Towarzystwo Przyjaciół Młodzieży Szkół Wyższych przeznaczające z posiadanych funduszy sumę 30 milionów zł na stypendia dla niezamożnej młodzieży akademickiej na rok 1946/47. Wysokość stypendium będzie wynosiła 1500 zł miesięcznie. W ten sposób akcja stypendialna objmie w ciągu roku 20.000 studentów. Są to oczywiście sumy niezależne od stypendiów z innych źródeł.

Czy nie zawczasie?

BERLIN (Obsł. wł.). Socjalistyczna Partia Jedności ogłosiła, że zakończyła prace nad opracowaniem projektu konstytucji dla nowych, demokratycznych Niemiec, pojętych jako całość. Tekst ma być opublikowany jutro.

Grecja oskarża Jugosławie

o udzielenie pomocy powstańcom w Macedonii a szef sztabu polecił do Londynu po nowe oddziały wojsk brytyjskich

ATENY (Obsł. wł.). Jak donoszą w ostatniej chwili, szef sztabu greckiego i szef wojskowej misji brytyjskiej odcieśli samolotem do Londynu. Jest prawie pewne, że celem tej podróży jest uzyskanie zgody rządu brytyjskiego na wysłanie nowych oddziałów wojsk brytyjskich do Grecji.

Grecki minister wojny w towarzystwie oficerów brytyjskich udał się do Macedonii, objętej akcją powstańców. Walczy tam m. in. „Brygada Zacharjadesa”, licząca ponad 1000 ludzi. Rząd grecki wydał oświadczenie, że powstańcy otrzymują pomoc ze strony jugosłowiańskiej. Celem wyjazdu wiceministra jest stwierdzenie, czy i ile prawdy jest w tych doniesieniach.

Linia telefoniczna, łącząca Ateny z Salonikami, została przerwana. Rząd, celem wywarcia presji na opinie publiczną, urządził w Atenach wielką zaradkę wojskową. W kilku miejscach ludność wniosła swoje okrzyki pod adresem rządu i tych jednostek wojskowych, spośród których pewne oddziały zostały wysłane na północ.

Szef sztabu generalnego odbył długą rozmowę z szefem brytyjskiej misji wojskowej. Szczegóły narady nie są znane, przypuszcza się jednak, że szef sztabu zwrócił się o pomoc w broni dla oddziałów, które mają być wysłane do walki z powstańcami.

W jednym z więzień w Atenach zastrakowało 358 więźniów, przeznaczonych do deportacji. Ogłosili oni stralki głodowy jako protest przeciwko niesyчаным warunkom antysanitarnym, panującym w więzieniu.

LONDYN (Obsł. wł.). Sofianopolis oświadczył, że walczące grupy oporu złożyły tylko na ręce rządu koalicyjnego. Obecny rząd powinien ogłosić amnestię, przeprowadzić nowe wybory na podstawie zrewidowanych list wyborców oraz wykonać czyste i w elementach skrajnie faszystowskich i splamionych kollaracją wśród wojska i administracji.

Thorez: podpiszemy sojusz ale uznajcie nasze prawa

PARYŻ (Obsł. wł.). — Przywódca francuskiej partii komunistycznej Thorez oświadczył w wywiadzie, że Francja jest gotowa już jutro podpisać sojusz z Wielką Brytanią, jeżeli Wielka Brytania zrozumie życiowe interesy Francji. Jeżeli krytykujemy plany angielskie wobec Niemiec — powiedział Thorez — to dlatego, że potrzebujemy bezpieczeństwa i odszkodowań. My domagamy się umiędzynarodowienia Rurhy, dłużej okupacji Niemiec i ekonomicznego zjednoczenia Saary z Francją. I przede wszystkim Francja powinna otrzymać wszelkie węgiel.

Mówiąc o polityce wewnętrznej, Thorez oświadczył, że nie będzie rządu jednej partii. Priągniemy — powiedział — rządu, w którym jest miejsce dla wszystkich. Może być tylko rząd całej Francji. LONDYN (Obsł. wł.). — „Times” donosi, że eksport węgla z Niemiec zostanie w najbliższym czasie zmniejszony. Eksport w listopadzie wyniósł najwyżej 2/3 eksportu wrześniowego. Ograniczenie eksportu dotknęło ogółem 12 krajów, otrzymujących niemiecki węgiel, przede wszystkim zaś Francję.

Jak rozumieć słowo „odbudowa“?

Odbudowa i przebudowa — muszą się w planie uzupełniać

Pierwszy Narodowy Plan Gospodarczy, uchwalony w zarysach ogólnych na XI sesji KRN, nazwany został planem — Odbudowy.

To słowo — Odbudowa — wywołuje może szereg wątpliwości, a już wywołuje pewną dyskusję, jeżeli tak nazwać można — różne, przez różnych autorów i odpowiedzialnych polityków gospodarczych — zastosowanie do tego pojęcia definicje.

„Odbudowa aparatu produkcyjnego, prowadzona pod kątem jak najszybszego odzyskania zdolności produkcyjnej, ma charakter konserwatywny” — pisał tow. Drownowski w Nr 6, 7 (rok II) „Przeglądu Socjalistycznego”. I słusznie. Jeżeli do słowa — odbudowa — przytoczyć miarę interpretacji gramatycznej — to oznaczać ona może chęć nowotro do przeszłości, chęć następnie petyfikowania form gospodarczych sprzed 1939 r.

W tym kierunku, rzecz oczywista — polski ustawodawca i polski ekonomista, tworzący nową rzeczywistość Polski — mógł nie mógł i nie chciał. O nawrocie do przeszłości mowy być nie może — tam, gdzie ustrój gospodarczy oparł się na nowych zupełnie elementach: nacjonalizacji przemysłu i reformie rolnej. O nawrocie do przeszłości mowy być nie może tam, gdzie ośrodki dyspozycji ekonomicznej znalazły się w innych, aniżeli przed 1939 r. — rękach.

A więc czyż może niewypicie wstawiono do tytułu historycznej niewypicie uchwały XI sesji KRN słowa — Odbudowa?

Nie. Lecz odbudowa to ma ten sam charakter, co np. odbudowa wypalonego gmachu, który przed wojną służył się z gabarytów luksusowych lokali, a obecnie służył się będzie z półtora izbowych mieszkań robotniczych.

I ten przykład nie w pełni oddaje istotę rzeczy, gdyż fundamenty nowego gmachu gospodarki naszej, jak była już o tym mowa — zostały przebudowane.

Narodowy Plan Gospodarczy Odbudowy ma na celu odwrócenie zniszczonej materii, zawartej w fabrykach, kopalniach, drogach, maszynach. Ale plan ten ma równocześnie na celu dostarczenie odwróconej materii do nowych zakładów, podporządkowanie jej nowym założeniom gospodarczym, społecznym.

A odwrócenie materii zniszczonej z równoczesnym skierowaniem jej na nowe tory — to już nie jest fotograficzna reprodukcja — nie jest, to zresztą również i kompromis pomiędzy odbudową a przebudową.

Odbudowywał tylko — nie chcemy. Przebudowywał — nie możemy. Nie możemy dlatego m. in. że w ciągu lat okupacji nastąpiła w Polsce poważna „dekaptalizacja” człowieka, będącego najistotniejszym elementem działań gospodarczych.

Dlatego myślą centralną omawianego planu jest, według słów tow. min. Mince: „... odbudowa aparatu produkcyjnego dla odbudowy konsumpcji człowieka, ta centralna myśl... to postawienie przed sobą zadania podniesienia stopy życiowej mas pracujących powyżej stanu przedwojennego”.

Krótko mówiąc, myślą centralną Planu Gospodarczego jest powstrzymanie procesu „dekaptalizacji” człowieka, jest „odbudowa” fizycznych i umysłowych wartości tego człowieka.

Przebudowywał tylko — nie możemy, gdyż — jak to wyraził tow. Bobrowski — nie stał nas na dalszy „heretizm” samozaparcia, poświęcenia dla najrychlejszej gruntownej przemiany naszego świata wytwórczego.

Nie możemy, gdyż dla szybkiego podniesienia nas konsumpcji — na krótkiej fali — konieczne jest wyremontowanie, częściowo odbudowanie potężnego przemysłu Ziemi Odzyskanych, a również ziem dawnych Polski.

Nie możemy, gdyż — zdani głównie na własne siły — czepać będziemy z akumulacji kapitału polskiego. Musimy się bez podważania konsumpcji, a więc bez dalszej „dekaptalizacji” człowieka i bez złamania celów Planów Odbudowy — nadziwiać nie należy.

Ale równocześnie pod groźbą niewyżyskania szans, któreśmy zdobyli, zmieniając ustrój społeczno-gospodarczy Polski, krótkośmy zdobyli wraz z potężnym aparatem przemysłowym Ziemi Zachodnich, nie wolno nam indolentnie odbudowywać tylko. To byłoby aprioryczne podrywanie przyszłych planów rozbudowy.

Odbudowa i przebudowa w pierwszym Narodowym Planie Gospodarczym — muszą się uzupełniać nawzajem — a o tym pamiętać winni ci, którzy opracują lichey szczegółowe tego planu. Rudolf Lessele

Skład zawodowy parlamentu francuskiego

PARYZ (PAP). Skład zawodowy nowego Zgromadzenia Narodowego przedstawia się następująco: 50 rolników, 56 robotników, 55 adwokatów, 41 wykładowców, 38 dziennikarzy, 34 urzędników, 18 przemysłowców, 17 lekarzy, 17 kupców, 14 rzemieślników i 12 notariuszy. Inne zawody zyskały po prostu 10 miejsc. Wśród tych znajduje się 3 generałów, 4 wyższych urzędników, 3 oficerów, 2 księży i 1 literat. W obecnym Zgromadzeniu są 33 posłanki wobec 29 w ostatniej konstytucyjnej. Najwięcej przypada na nauczycielki — 5, dalej urzędniczki — 4, robotnice, dziennikarki, pielęgniarki i gospodynie po 2 miejsca.

„Sekret o daninie narodowej” jest wyrazem troski całego narodu o zagospodarowaniu Ziemi Odzyskanych

(Dokończenie ze str. 1-e)

Robotnicy i pracownicy państwowi, samorzadni i prywatni oraz zatrudnieni w spółdzielczości będą płacić w ciągu trzech miesięcy 1/10 uposażenia miesięcznego dla najbliższych kwateronów, 1/2 dla zarabiających od 3 — 6 tysięcy złotych. Następnie obciążenie wzrasta progresywnie, dochodząc do 15% przy wynagrodzeniach najwyższych.

Wszystkim innym kategoriom obywateli oraz przedsiębiorstwom wysokość jednorazowej daniny narodowej określać będą gminne i dzielnicowe komisje obywatelskie, a w miastach wydziałowe i miejskie komisje obywatelskie, powołane spośród przedstawicieli organizacji politycznych, społecznych, zawodowych, wyznaniowych i Wojska.

Podstawą wymiaru daniny przez gminne komisje obywatelskie dla rolnictwa będzie wielkość gospodarstwa rolnego. Obciążenie wyniesie na każdy hektar od 150 do 500 zł. zależnie od wielkości gospodarstwa.

Nie będą obciążone daniną grunta nie

uprawiane na ziemiach zachodnich oraz zwolnione od podatku gruntowego. W stosunku do gospodarstw dotkniętych klęskami żywiołowymi, oraz zniszczonych przez działania wojenne ponad 50%, jak również w stosunku do gospodarstw słabszych, jak np. nie posiadających ani konia ani krowy, będą stosowane daleko idące ulgi. Gospodarstwa rolne, powstałe z reformy rolnej, jak również gospodarstwa zniszczone na ziemiach odzyskanych lub pozostałe po repatriantach, którzy wyjechali do ZSRR będą także korzystały z ulg.

Natomiast gospodarstwa ogrodnicze i położone w pobliżu dużych miast będą obciążone daniną w podwójnym rozmiarze.

Przedsiębiorstwom handlowym i przemysłowym danina będzie wymierzona w wysokości 4-krotnie sumy zaliczek na podatek obrotowy za lipiec, sierpień i wrzesień br.

Przedsiębiorstwa prowadzące księgi handlowe, uznane przez właściwe władze skarbowe za prawidłowe, mają prawo do ulgi 20%, a

przedsiębiorstwa, które zapłacą 75% daniny przed końcem br., będą zwolnione od obowiązków dopłaty pozostałych 25%.

Specjalne ulgi przewidziano dla subskrybentów Promocyjnej Odbudowy Kraju, którzy świadczyli według właściwych rozmiarów. Ulgi z tego tytułu wyniosą 25%.

Przytoczonym najważniejsze postanowienia dekretu, aby wykazać, że Rząd przy układaniu dekretu o daninie narodowej kierował się jak najdalej ideą oszczędności i oszczędności zdolności do ponoszenia ciężaru daniny przez poszczególne grupy gospodarze ludności.

Wymiar daniny będzie dokonany przez komisje obywatelskie, składające się z obywateli miejscowych, zorientowanych w położeniu gospodarczym miejscowej ludności.

Mimo to, płatnikom daniny przysługują prawo odwołania od wyznaczenia daniny przez gminne i dzielnicowe komisje obywatelskie, a w miastach wydziałowych do wojewódzkich komisji obywatelskich.

W celu zapewnienia powszechności świadczenia na rzecz Ziemi Odzyskanych i dla pobieżnego nadzoru nad stroną tych, którzy nieuczciwie uchylają się od wszelkich świadczeń na rzecz Państwa, Prezydent Krajowej Rady Narodowej powołał główną komisję obywatelską, mającą za zadanie czuwać nad dotychczas. Sekretarzem generalnym głównej komisji obywatelskiej jest Pełnomocnik Rządu do spraw daniny narodowej.

Całkowity wpływ z daniny narodowej przeznaczony jest wyłącznie na zagospodarowanie Ziemi Odzyskanych. Minister Skarbu ogłosił będzie okresowe sprawozdania o sposobie zwrotu wpływów z daniny narodowej.

Dekret o daninie narodowej jest wyrazem najgłębszej troski całego narodu o należyte zagospodarowanie Ziemi Zachodnich.

Danina będzie: powszechna, sprawiedliwa, przynusowa, szybko zrealizowana i wydajnie użytkowana.

Nie wątpię, że społeczeństwo polskie odpowiednio wyraża Rządu z tej jednoznacznością i entuzjazmem, jaki cechował zawsze naród polski w wielkich chwilach historycznych, gdy decydowały się losy państwa i narodu.

Sprawa dyskryminacji i Murzynów w centrum uwagi społeczeństwa USA

Dramaturdzy i aktorka filmowa w obronie czarnych

NOWY JORK. Agencja Reutersa donosi z Waszyngtonu, że zagadnienie dyskryminacji Murzynów w Stanach Zjednoczonych stało się centrum uwagi opinii publicznej w Waszyngtonie w związku z akcją podjętą przez znak aktorkę filmową Ingrid Bergman i 2 znanych dramaturgów amerykańskich, Roberta Sherwooda i Maxwella Andersona.

Robert Sherwood, autor kilku sztuk, który zyskał sławę jako pisarz przygotowujący przemówienia dla prezydenta Roosevelta i który stał na czele amerykańskiego urzędu informacyjny w Londynie w czasie wojny, opublikował niedawno list otwarty w dziennikach amerykańskich, w których ostro protestuje przeciwko zakazowi wstępu do teatru dla Murzynów. W dniu, kiedy list ten ukazał się w dziennikach, Ingrid Bergman przybyła do Waszyngtonu, by wziąć udział w przedstawieniu „Jeanne de Lorraine” — nowej sztuki o Jeanne d'Arc, którą Maxwella Andersona. Sztuka miała być wystawiona w teatrze, który nie dopuszczał Murzynów na scenę i na widownię. Aktorka zwołała konferencję prasową, na której wypowiedziała się przeciwko dyskryminacji rasowym, stosowanej przez teatry waszyngtońskie. Jednocześnie odbył się wiec protestacyjny na skutek listu Sherwooda. Przedstawienie „Jeanne de Lorraine” miało się odbyć z Ingrid Bergman w roli tytułowej. Jednakże w dniu premiery przed wejściem do teatru stały pakiety Murzynów i zdemobilizowanych żołnierzy amerykańskich niedopuszczające publiczności do kas na znak protestu przeciwko zakazowi wstępu dla Murzynów.

Należy stwierdzić, że zakazy wstępu dla Murzynów nie ograniczają się w Ameryce tylko do teatrów. Wiele restauracji jest dla nich niedostępnych. Nawet jedną z ministerstw w Waszyngtonie posiada 2 kawiarnie: jedna dla urzędników białych, druga dla Murzynów. Sytuacja ta wprowadza w zakłopotanie wielu cudzoziemców i, należy przypaść, także wielu Amerykanów, którzy twierdzą, że nastawienie „północniowców” wymiera w Stanach Zjednoczonych, ale zbyt powoli. W Waszyngtonie mieszka 400 tysięcy Murzynów, przeważnie w własnej dzielnicy.

Wielu z nich, którzy wypowiedzieli się przeciwko dyskryminacji rasowym, stosowanej przez teatry waszyngtońskie. Jednocześnie odbył się wiec protestacyjny na skutek listu Sherwooda. Przedstawienie „Jeanne de Lorraine” miało się odbyć z Ingrid Bergman w roli tytułowej. Jednakże w dniu premiery przed wejściem do teatru stały pakiety Murzynów i zdemobilizowanych żołnierzy amerykańskich niedopuszczające publiczności do kas na znak protestu przeciwko zakazowi wstępu dla Murzynów.

Należy stwierdzić, że zakazy wstępu dla Murzynów nie ograniczają się w Ameryce tylko do teatrów. Wiele restauracji jest dla nich niedostępnych. Nawet jedną z ministerstw w Waszyngtonie posiada 2 kawiarnie: jedna dla urzędników białych, druga dla Murzynów. Sytuacja ta wprowadza w zakłopotanie wielu cudzoziemców i, należy przypaść, także wielu Amerykanów, którzy twierdzą, że nastawienie „północniowców” wymiera w Stanach Zjednoczonych, ale zbyt powoli. W Waszyngtonie mieszka 400 tysięcy Murzynów, przeważnie w własnej dzielnicy.

Zetranie Komitetu Wykonawczego CIO

NOWY JORK (PAP). 18-go listopada zbiera się w Atlantic City komitet wykonawczy kongresu związków robotniczych przemysłowych (CIO), aby na swym pierwszym powojennym posiedzeniu ustalić zasady działania. Jednym z głównych problemów przed jakim stanie komitet wykonawczy CIO, reprezentujący 6 milionów robotników, jest ustalenie

nowej polityki świata pracy wobec zniesienia kontroli cen w Stanach Zjednoczonych. W kołach zbliżonych do CIO oczekują, że wysunięte będą na postępowanie następujące sprawy: wprowadzenie 36-godzinnego tygodnia pracy, zorganizowanie funduszu zdrowia i funduszu pomocy na rzecz których świadczyć winni pracodawcy, oraz kwestia podniesienia płac przynajmniej o 20 proc. O znaczeniu, jakie przypisuje się posiedzeniu komitetu wykonawczego CIO, świadczy fakt, że w nim udział przeze CIO, Philip Murray, mimo złego stanu zdrowia.

— W SZCZECINIE odnaleziono dzwon z XVII. wieku wagi 13 ton.

— VIRTUOSI Militari otrzymali Zw. Zaw. Pracowników Pocztowych w Gdańsku za obronę portu w 1899 r.

— W PERU nastąpiło wielkie trzęsienie ziemi. Dwa miasta zostały starte z powierzchni ziemi. Dotąd zniszczono 500 zabitych.

— JUGOSŁAWIA zażądała 7 milionów dolarów odszkodowania od Ameryki za przetrzymanie w strefie amerykańskiej Niemiec statki jugosłowiańskie.

komitetu wykonawczego CIO będzie musiał w pierwszym rzędzie opracować program walki z kampanią republikańską przeciwko związkom zawodowym. CIO zamierza ponadto opracować zasady polityki zagranicznej, jak będzie wyświadczał na terenie międzynarodowym.

Wybory we Francji

W ubiegłą niedzielę odbyły się we Francji wybory do Francuskiej Izby Deputowanych, na podstawie nowej konstytucji, przyjętej przez referendum. Pierwszy raz w dziejach Francji dopuszczono do głosowania kobiety. Wszyscy obywatele i kobiety powyżej 21 lat, w którym dwóch ludzi ciężkie wyłudzonego wyborec do urny wybierczej a napis objaśnia „biedaczko zamyślony zbyt częstym głosowaniem”.

Dwie główne sprawy podkreśla się w związku z wyborami. Pierwszą z nich jest sukces partii komunistycznej. Nagona komunistyczna stronniectwa prawiwochnych zawiodła. Drugą sprawą jest rola partii socjalistycznej, która polega nie na ilości zdobytych mandatów, ale na fakcie, że socjaliści w dalszym ciągu utrzymują się w roli arbitra. Od socjalistów zależy skład nowego rządu, oni decydują o obliczu nowego rządu.

Według wciąż jeszcze niekompletnych danych, obejmujących 592 mandaty, z porad 619, partia komunistyczna uzyskała w nowym parlamencie 173 mandaty, socjaliści 95, radykalni 62, MPR 161, PRL i inne ugrupowania prawiwochnie 89, autonomiści i niezależni algercy 12. Wyborów dwóch deputowanych z Oceanu nastąpi dopiero 24 listopada a deputowanych z Kucheni. Chiny zostaną wybrani w nieulonalnym jeszcze terminie.

Jeden z przywódców partii socjalistycznej, która polega nie na ilości zdobytych mandatów, ale na fakcie, że socjaliści w dalszym ciągu utrzymują się w roli arbitra. Od socjalistów zależy skład nowego rządu, oni decydują o obliczu nowego rządu.

Przegląd prasy

Po procesie o zabójstwo pośta Ściborka

„Robotnik” z dnia 14 bm. w artykule wstępnym „Po wyroku” omawia sprawę i to zabójstwa:

Nad sął sądową unosił się przez cztery dni duch Elijusza Niewiadomskiego. Proces zabójców byłby tożsakiem do ludowego, zdrajcy dlatego, że był wynikiem zasadom demokracji, odsłonił cały kosmos „ideologii”, psychiki i metod działania ośrodków polskiego wojującego wstępnictwa. Zabójstwo Bolesława Ściborka było nie tylko zwykłym mordem kaptarowym, będącym specjalnym rodzajem pogrobobów Niewiadomskiego, ale także najbardziej czynną prowokacją polityczną. Jednocześnie z lukiem wystąpił w łazience zamordowanego przywódco ludowego — wszystkie ośrodki wstępnictwa zaczęły kolportować potworem państwowych władz bezpieczeństwa. Niesłych — jak tego dowiodł proces sądowy oszczerstwo, to mające na celu odwrócenie zaufania społeczeństwa do demokratycznego rządu, szerezo było nie tylko przez podziemne bandy faszystowskie, ale także przez znaczną część działaczy Polskiego Stronnictwa Ludowego.

Sprawa zabójstwa Bolesława Ściborka rozeszła się szerokim echem po świecie. Oszczerstwo przedostało się za granicę; dwaj ministrowie spraw zagranicznych nie zawahali się powtórzyć je publicznie jako oszczerzenie pod adresem... demokracji polskiej.

I gdyby — zabójcy nie zostali schwytani — kto wie jak długo jeszcze potworna plotka wykorzystywana byłaby jako „argument” przeciwko obywateli rządowemu.

Ściborek został zabity, bo reprezentował chłopięce radykalne skrzydło PSL, bo jeden z pierwszych przystąpił do budowy ludowego państwa, bo był zwolennikiem współdziałania wszystkich stronnictw demokratycznych. Bruździł w PSL, tak określili sens polityczny tej obywateli zbrodni jej bezpośredni sprawcy. Zabójcy nie byli członkami PSL. Ale prawiwochnie skrzydło PSL było do nich lokując się pod dyktando rządów ludowych. Marzył o „noży długich noży” w Polsce i w imię tej koszarnej wizji — zamordowali jednego z najofiarniejszych przywódców chłopów polskich.

Projekt zmniejszenia budżetu wojskowego w USA

NOWY JORK (PAP). Członek komisji morskiej w Izbie Deputowanych, republikanin Sterling Cole oświadczył na konferencji prasowej, że budżet wojskowy Stanów Zjednoczonych zostanie zmniejszony. Obniżenie budżetu o około 30% nastąpi w nowym roku budżetowym, rozpo-

czynającym się 1 lipca 1947 r. — Sekretarz marynarki Forestal ma zamiar — zdaniem Cole'a — zmniejszyć budżet marynarki o 20% do sumy 4 miliardów dolarów. Budżet armii, wynoszący obecnie 8 miliardów dolarów, ma być obniżony do 5—6 miliardów, co oznacza różnicę około 37%.

Rzym zalany wodą

Paryz tonie w ciemnościach

RYM (Obsł. wt.). — W czwartek przesłał nad Rzymem niezwykle silna awersja, zakończona oberaniem chmury. Przez 17 godzin bez przerwy potoki wody spadały na miasto. Wszystkie niższe położone ulice zostały całkowicie zalane. Szereg domów nie wytrzymało naporu wody i runęło. Zwykłe spokojny Tybr zamienił się w dziką rzekę górską. Poziom jego podniósł się gwałtownie o przeszło dwa metry. Szereg placów, m. in. Piazza del Popolo, zamieniło się w jeziora. Dotych-

czas nie wiadomo, ile ludzi straciło życie. Nie obliczono również szkód materialnych, które jednak wynoszą na pewno wiele milionów lirów. Zorganizowano na szeroka skalę pomoc dla powodźian.

RYM (Obsł. wt.). — Wskutek długich suszy wyczerpane zostały rezerwy wodne, zasilające elektrownie, zaopatrujące Paryz w światło. Elektrownia pracuje częściowo i dzienny niedobór wynosi około 300.000 kilowatów. W ciągu ostatniej doby miasto kilkakrotnie było pozbawione światła. Wszystkie ulice i mieszkania tonęły w ciemnościach. Zarząd elektroni opracowuje na gwałt plan złączenia prądu, wprowadzając daleko idące ograniczenia. Poszczególne dzielnice mają być po 24 godzin pozbawione w ogóle światła, w innych zużycie ograniczone do minimum.

PARYZ (Obsł. wt.). — Wskutek długich suszy wyczerpane zostały rezerwy wodne, zasilające elektrownie, zaopatrujące Paryz w światło. Elektrownia pracuje częściowo i dzienny niedobór wynosi około 300.000 kilowatów. W ciągu ostatniej doby miasto kilkakrotnie było pozbawione światła. Wszystkie ulice i mieszkania tonęły w ciemnościach. Zarząd elektroni opracowuje na gwałt plan złączenia prądu, wprowadzając daleko idące ograniczenia. Poszczególne dzielnice mają być po 24 godzin pozbawione w ogóle światła, w innych zużycie ograniczone do minimum.

N. we formy penetracji fran cis ow w Urugwa.

MONTEVIDEO (PAP). W Montevideo powstał ostatnio Hiszpańsko-Urugwajski Instytut dla Spraw Kulturalnych. W związku z tym zamieszkał w Urugwaju Hiszpanie republikańscy zwracają uwagę na przyjęcie przez francuski nowy form penetracji w Poludniowej Ameryce. Wysłanki Franco pod płaszczykiem w Ojczyzny kulturnej starają się podtrzymać sympatie dla dzisiejszego reżimu na północne Iberyjskim.

Rzbiorka starych okręto w o enych w Anglii

LONDYN. W Glasgow rozpoczęło się rozbiorka na złom pancernika „Warspite” (32.000 ton), który oddał wielki usługi w czasie ostatniej wojny na Morzu Śródziemnym. Podlegają również rozbiórce okręty, które brały udział w bitwie jutlandzkiej: okręty admirałów Jellicoe, „Iron Duke” i nieistniejący okręt admirałki „Derflinger” (27.000 ton).

oczyszczanie Westerplatte z materiałów wybuchowych

GDANSK (PAP). W porcie gdańskim prowadzone są prace nad oczyszczeniem z materiałów wybuchowych terenów Westerplatte. Ostatnio została wykryta wielka ilość materiału wybuchowego i amunicji wewnątrz czołgów, stojących na nadbrzeżu portu Moltawa, wyznaczonym do użytku żeglugi przybrzeżnej „Gryt”.

Miny na redzie gdańskiej

GDANSK (PAP). Wobec zaważenia min płynących na redzie gdańskiej ruch statków został wstrzymany na kilka godzin w dniu 12 bm, do czasu usunięcia tychże min przez jednostki marynarki. Po stwierdzeniu, że tor wodny jest wolny od min — ruch został wznowiony.

Jak pomóc Niemcom — martwią się Anglicy

LONDYN (ZAP). W brytyjskiej Izbie Lordów odbyła się debata w celu wybadania możliwości poprawy ciężkich warunków życiowych Niemców w brytyjskiej strefie okupacyjnej. Ludność najbardziej odczuwa brak żywności, węgla i materiałów budowlanych. Stan zdrowia jest fatalny. Grupy szerry się. Kraj jest przepchnięty kobietami, invalidami i dziećmi, a odczuwa się brak mięsnych. Dlatego też lordowie opowiedzieli się za przyspieszeniem tempa zwalniania żołdaków niemieckich z Anglii. Niekierzy wyrażali zdziwienie, że Niemcom zabroniono nosić odznaczenia wojenne. Lord Beveridge, znany ze swej przyjaźni dla Niemców, określił warunki żywienia w Niemczech jako niezdolne. „Trzeba — mówił lord Beveridge — by Niemcy nie odrzucił się militarnie, ale stanowczo nie jest konieczne, by kraj budożył”.

Bilans prac Generalnego Zgromadzenia ONZ

NOWY JORK. Dzienniki amerykańskie, wykazując duże zainteresowanie pracami Generalnego Zgromadzenia ONZ, piszą, że po pierwszym sesyjnym posiedzeniu w sprawie okupacji, delegaci przystąpili energicznie do rozpatrywania spraw w poszczególnych komisjach. Z dotychczasowych postanowień na pierwszy plan wysuwa się decyzja o przyjęciu do ONZ Afganistanu, Islandii i Szwecji, obok niej są uzgodniono sprawę drugorzędnej natury, a mianowicie Czerwonego Krzyża i handlu narkotykami.

Największą powolnością odznaczają się prace pierwszej komisji politycznej. Komisja ta na jednakowoż najważniejsze zagadnienia do rozpatrzenia. W pierwszym rzędzie musi się ona zająć wnioskami radzieckimi o powszechnym ograniczeniu zbrojeń i przekazaniu stanu liczebnego wojsk sprzymierzonych w obydwu państwach.

W ostatnich dniach poruszone na ONZ sprawy powierzenia odbyły się silnym echem w prasie amerykańskiej. Szereg dzienników ustosunkowało się krytycznie do angielskich projektów w kwestii powierzenia. „New York Times” pisze, że zgłoszone projekty przewidują, iż państwo — opiekun może posiadać na powierzonym mu terytorium bazy wojskowe. Dziennik zaznacza, że szczególnie australijski projekt w sprawie opieki nad Nową Gwinię nie przewiduje żadnej gwarancji wolności słowa, prasy i zebrań. Projekt ten przelicza udział przedstawicieli miejscowej ludności we władzach.

Zwraca uwagę, że w ostatnich czasach przedstawiciele pewnych delegacji obrali charakterystyczny sposób reakcji na wystąpienia przedstawicieli radzieckich. Po składanych przez nich ostatnich oświadczeniach, delegacja woliła później konferencje prasowe celem oświadczenia wrażeń wywołanych deklaracjami radzieckimi i odpowiedniego wpływu na władze.

Walka o szybkość

W okresie „mody” dziennikarskiej na bombę atomową, której niektóre opisy przypominają formę czołgu Starego Testamentu, spokalipy i książkę Varneya, — przyszedł okres „mody” na „mur dźwiękowy”.

CZY SAMOLOT PRZEBIJE MUR DZWIĘKU

Co to jest „mur dźwiękowy”? Przy szybkości mniejszej, niż szybkość głosu (1224 km na godzinę), samolot jak gdyby zawiadania powietrze znajdujące się przed nim o swoim nadchodzeniu, rozchylając je tym samym na boki.

W momencie jednak, kiedy samolot przybliża się do szybkości dźwięku, nie ma czasu na uprzedzenie. Powietrze, które jest przed samolotem, staje się twarde jak marmur i nie rozstępuje się, stwarza przeszkodę nie do pokonania dla współczesnej techniki.

To jest właśnie mur dźwięku i nikt jeszcze nie wie, jak ma wyglądać samolot, który mógłby go przebić. Używamy słowa „przebić”, jako że wydaje się, że przy szybkościach większych od szybkości głosu, samolot winien lecieć w sposób niemal zupełnie normalny. Ale to są tylko przypuszczenia. W rzeczywistości nikt jeszcze nie „przebił” muru dźwięku, prócz, być może, Geoffrey de Havillanda, znanego konstruktora, który zginął przy próbie pobicia rekordu szybkości na samolocie typu Meteor.

Arabowie chcą się rządzić sami

Rywalizacja francusko-angielska na Bliskim Wschodzie

Kwestia sojuszu francusko-angielskiego jest stale omawiana w oku zainteresowanych krajach. Sprawy Rubry i Nadrenii są punktami neuralgicznymi i uniemożliwiający zawieranie ścisłego porozumienia, jednakowoż istnieje szansa i inne przeszkody, na ogół przemijające.

ISTOTNE PRZYCZYNY TARC

Historia wojennych stosunków Francji, W. Brytanii oraz państw arabskich jest skomplikowana. W tej sprawie zawarto dziesiątki traktatów, z których każdemu należało by poświęcić szczegółowe studia.

Gen. de Gaulle, w jednym ze swych przemówień w trzemeszowym parlamencie, mówiąc o rządach libańskim i syryjskim stwierdził: „Oba te rządy obawiają się panicznie samotności”.

Dopóki Francja zajmowała powyższe obszary, rząd i administracja stały pod znakiem intensywnych zrywów i okoliczności, w których pierwsze skrzypce grała Wielka Brytania. Aż do chwili, gdy nie było już możliwości faktycznej współpracy między Francją i Wielką Brytanią.

UPADEK PRESTIZJU FRANCJI

Francja została wygnana z państw Levantu na skutek własnych błędów. Uważa ona mandatowe terytoria Libanu i Syrii za kolonialne.

nie i liczba nieaktów oraz zdradzieństw była w tych krajach nie do zliczenia.

Zarówno wyżej wymienieni i ich podobałowi w latach 1942 — 1945 działali w taki sposób, jakby pragnęli zapomnieć, że terytoria te miały być administrowane w imieniu Ligi Narodów, traktując Damaszk i Bejrut jako własne posiadłości strategiczne.

Należy dodać, że wykazała administracja francuska wzmożoną troskę o terytoria nie wykazywała bezinteresowności, a korupcja była powszechna. Przedmiotem zdradzenia był fakt, że plac urzędniczych miejscowych — tubylców, posiadających ten sam stopień służbowy co Francuzi wykonujących identyczną funkcję, były o połowę niższe.

DZIAŁALNOŚĆ AGENTÓW BRYTYJSKICH

Gdy w r. 1944 wojska gauliistyczne i angielskie wkroczyły do Syrii i Libanu, czystka została przeprowadzona niedługo, a słabość Francuzów została szybko zauważona przez miejscową ludność arabską. To też należała niepodległościowości i tych, którzy odgrywali rolę agentów angielskich wzrosła wydatnie.

Jedni i drudzy zrozumieć, że nastąpił moment działania. Wydawało się, że Anglicy jakkolwiek silniejszą podporą Francji.

Jednak Brytyjczy, wykorzystując niecierpliwość dyplomatów francuskich i nieaktowność postępowania wojskowych, rzucili w teren swych agentów, wyspecjalizowanych w sprawach wschodu.

AGENCI ANGIELSCY ROZPOCZYNAJĄ DZIAŁALNOŚĆ

Gen. Spears, oficjalny reprezentant Londynu w Beirucie wykorzystywał każdą okazję by szkodził Francji, a dyplomata St. Zjed. w tym okresie szła mu na rękę. Przedstawiciele prasy anglo-amskiej szli po linii ustalonej przez Gen. Spears’a.

Dyplomacja francuska, reprezentując ściśle w tym momencie państwo, nie mogła odzyskać siły przez utrzymywanie sytuacji Brytyjczykom w Palestynie i Egipcie.

Prowadzono wyłącznie politykę defensywną, która doprowadziła do sytuacji z maja 1945 r., kiedy wojska angielskie pod pozorem zapewnienia spokoju, wkroczyły do Syrii.

Brytyjczycy przypuszczali, że z chwilą, gdy zmusił Francuzów do opuszczenia Lewantu, uda się im łatwiej opanować nacjonalizm arabski, jednakże ostatnie wydarzenia w Palestynie, Egipcie i Indiach oraz pewne postępowanie Ligi Arabskiej, przekonały o konieczności rewizji dotychczasowej polityki.

PLANY ANGLIKÓW

W Wielkiej Brytanii studuje się obecnie projekty stworzenia Wielkiej Syrii, gdzie na manewrowaniu w ten sposób, by sytuacja ludności żydowskiej w Palestynie pozostała niepewna, podobnie jak sytuacja ludności chrześcijańskiej w Libanie.

Wojska francuskie opuściły Lewant, wówczas gdy Brytyjczycy są za ledwie 120 km. od Bejrutu.

Liban, państwo suwerenne i niepodległe, w którym blisko połowa ludności stanowią chrześcijanie, w razie komplikacji wewnętrznych, będzie mógł zwrócić się o pomoc jedynie do wojsk staacjonowanych w niewielkiej odległości tj. w Palestynie.

Politycy francuscy sądzą, że Anglicy dążą obecnie do utrzymania wszystkich problemów zarówno w krajach nieuczynionych pod ich bezpośrednim wpływem, jak i w tych, które znajdują się pod ich kontrolą. Dopóki Francuzi znadawali się w Lewancie dyplomacja brytyjska podsyłała francuskim ludności.

RYWALIZACJA TRWA

Ażkolwiek Francuzów na Bliskim Wschodzie już nie ma, nie oznacza to bynajmniej, by

rywalizacja między mocarstwami się skończyła.

Analizy, Amerykanie i Rosjanie bronią swych interesów politycznych i gospodarczych na Morzu Śródziemnym, Francuzi zaś chcą obrony identycznych pozycji pod pretekstem obrony interesów „kulturalnych”. Dotychczas dyplomacja i rząd francuski nie podkreślają jeszcze nazywają wrażeń tych zainteresowanych, jednakże bogactwa matfowego i wagi strategicznej wspomnianych obszarów, sprawa ta nabiera znaczenia.

AKCJA PRZENOSI SIĘ DO AFRYKI

Na Morzu Śródziemnym, a w Afryce w pierwszym rzędzie zakres wpływów francuskich rozciąga się na 3 kraje cywilizacji arabskiej: Algier, Tunis i Marokko.

Dotychczas nikt jeszcze nie kwestionował uprzywilejowanej pozycji Francji w Tunezji, Algierze i Rabacie, jednak jest faktem, że ludność tych krajów wyczuwa te same religijne i mówią tym samym językiem co Beirut, Damaszk i Kair.

Istnieją niewypływe więzi pomiędzy Irakim stolicą polityczną państw arabskich i francuską stolicą polityczną. Wzrostła jest Liga Arabska. Organizacja ta, której przywódca znajduje coraz większe znaczenie i posiada rozległą akcję w całej Afryce płn. francuskiej i apel z Damasku, znajdują zawsze oddźwięk w meczetach Algieru.

Francja obawia się, by agent brytyjski „Colonial Office” nie przeliczył w Afryce płn. i nie rozpoczęli tam podobnej polityki, jaką stosowali uprzednio w Beirucie i Damasku oraz by Anglicy nie mieli apetytu na pewne terytoria marokańskie.

Przed zawarciem sojuszu dyplomacja francuska będzie dążyła do uzyskania gwarancji co do przyszłej polityki w Afryce płn. i „Colonial Office” w sprawie arabskiej.

KTO ZWYCIĘŻY?

Polityka francuska coraz bardziej liczy się z faktem, że ludność obszarów znajdujących się w jej zasięgu, zaczyna mieć świadomość swej ały. Strasz się ona zrozumieć dążenia do dobrobytu, niepodległości i suwerenności. Francuzi widzą, że muszą się liczyć z odrodzeniem narodów arabskich, jednakże wiedzą również, że w chwili obecnej, narody te są podatne na wszelką presję zewnętrzną.

Gdyby Francja była nadal potęgą, mogłaby zwycięsko bronić się. Działają jednak nie jest to możliwe, niepodległość i suwerenność, jest całkowicie zależna od dobrej woli aliantów.

Jest więc sprawa zasadnicza, czy Brytyjczycy z Kairu pójdą po linii porozumienia francusko-brytyjskiego, którego sobie życzy Londyn i Paryż, czy też interesy francusko-brytyjskie będą w sprawach kolonialnych sprzeczne.

Colonial Office nie jest podporządkowane Ministerstwu Spraw Zagr. i często prowadzi własną grę, nie mówiąc już o samodzielnej polityce Intelligence Service.

W tych warunkach porozumienie francusko-angielskie zależy od tego, czy działalność W. Brytanii w państwach arabskich nie będzie skierowana przeciw interesom francuskim.

Kazimierz Stocy.

Po zwycięskiej wojnie...

żądanie podwyżki płac w Stanach Zjednoczonych

NOWY JORK (P.P.). Związek robotników przemysłu elektrotechnicznego wystąpił z żądaniem podwyżki płac, która by odpowiadała wzrostowi cen. Związek ten uzyskał już w bież. roku jedyną podwyżkę płac, a obecnie wraz ze związkami robotników przemysłu samochodowego i ze związkami robotników przemysłu stalowego domaga się dalszej podwyżki, gdyż koszty utrzymania wciąż wzrastają.

Związek robotników przemysłu mięsnego zapowiedział strajk w 4 największych zakładach Stanów Zjednoczonych, wobec odmowy pracodawców przynajmniej podwyżki płac. W związku z zniszczeniem konwoi cen, Biuro

Kontroli Cen zwołało 35% swoich pracowników.

Przez związek górników John Lewis przeprowadził szereg konferencji z podsekretarzem stanu spraw wewnętrznych w celu zmiany umowy zbiorowej, zawartej pomiędzy rządem a związkami górników. Jak wiadomo, kopalnie węgla w Stanach Zjednoczonych znajdują się od maja pod zarządem państwowym. Jeżeli rząd nie zgodzi się na zmianę umowy i podwyżkę płac, górnicy w dniu 15 bm, rozpoczną strajk. W sferach rządowych istnieje tendencja zmiany zarządu państwowego nad kopalniami i przekazania ich z powrotem administracji właścicieli kopalni.

Ministrowie hitlerowscy zmieniają rezydencje

FRANKFURT a. Menem (ZAP). Ministrów hitlerowskich, Otto Meissner, były szef kancelarii Reichu, Hans Lammer, sekretarz też Walter Darré, minister rolnictwa Herbert Backe, następcą Darrégo i marszałek Milch, podsekretarz stanu lotnictwa Reichu, zostali przeniesieni do obozu koncentracyjnego Dachau, gdzie ich internowano w chwili ich aresztowania, do więzień norwimberckich. Hrabia Schwerin von Krosigk, który był ministrem spraw zagranicznych w „rządzie” a ministrem finan-

sów Hitlera i Wilhelm Ohnesorge, minister pocz. i telegrafów, zostali przewiezieni z Dachau do Ludwigsburga, niedaleko Stuttgartu.

Wszyscy ci zbrodniarze wojenni stana bierni przed sądem w Norwimberdze. Wyrok, który zapadnie przeciwko nim będą bezapelacyjne. Cabanatorowi wojskowemu będzie przysługiwano prawo zmiany wotów. Podwyższenie kar natomiast nie będzie należało do jego kompetencji.

Ruch biernego oporu w koloniach portugalskich

LONDYN. Jak donosi z Poona agencja Reutersa, dr Ram Manohar Lohia, lewicowy poseł do kongresu indyjskiego, udał się do Belgaum (Indie Brytyjskie), miasta położonego o 60 mil od granicy Indii portugalskich, skąd zamierza na kierować ruchem biernego oporu w Indiach portugalskich.

Lohia, którego władze portugalskie wydalily przed miesiącem z Indii portugalskich, zamierza, że w chwili obecnej nie zamierza udawać się do swego kraju ojczystego. Dalej Lohia oświadczył, że ochotnicy z Indii brytyjskich nie będą wysłani do Indii portugalskich w celu wzięcia udziału w walce, albowiem walka ta musi być prowadzona wyłącznie przez ludność Indii portugalskich.

Odebrane szabrownikom paczki otrzymają robotnicy w Warszawie

WARSZAWA. Warszawska Rada Związków Zawodowych otrzymała 4.500 sztuk paczek, skonfiskowanych szabrownikom, celem rozdzielania między poszczególne fabryki i zakłady pracy. Paczki ważą ok. 5 kg każda, cena ich wynosi 550 zł. Z ważniejszych środków pracy wydano: Miejskim Zakładom Komunikacyjnym — 500 sztuk, Gazowni — 150 sztuk, Wodociągów i Kanalizacji — 250 sztuk, Elektryczni — 200 sztuk, Związkowi Pracowników Budowlanych — 500 sztuk, Poczcie — 300 sztuk.

Rady Zakładowe poszczególnych instytucji przeprowadzają już podział artykułów. Ponie-

waż zawartość paczek jest niesłychanie różnorodna — obok butów, gumiarłów i bielizny — znajdują się w nich serwisy porcelanowe i kryształowe — Rady Zakładowe sprawdzają zawartość poszczególnych paczek.

W fabryce Wedla np. rozdziela się artykuły na poszczególne mniejsze paczki, które są rozdane przez Radę Zakładową, co czyni po pomniejszeniu paczek, następujące ich rozłożenie.

W ten sposób skonfiskowane szabrownikom towary otrzymują za niewielką opłatą członkowie pracy.

Gumowe „okrety, czołgi i działa” zwoziły Niemców

W dzienniku czeskim „Czeskosłowacka Demokracja” znajdujemy ciekawe informacje o niemych — unajonych obecnie — tajemnicach minionej wojny:

„Od rozpoczęcia afrykańskiej ofensywy aliantów w drugiej wojnie światowej trzeba było zwozić Włochów i Niemców. Najskuteczniejszą ze środków w tym celu używanych była gumowa broń, która przez cały czas wojny była tajemnicą wojenną i dopiero niedawno zdradzili ją Amerykanie. Wówczas nie miało już sensu dalsze ukrywanie jej przed Anglikami. Amerykańskie ministerstwo wojny przekazało prasie swe tajemnice i zezwoliło ogłosić szczegóły o szeregu owych zwoźniczych bronii, które były używane z tak wielkim sukcesem zarówno w Europie, jak i na innych frontach. Były to np. gumowe statki, napompowane powietrzem, które nie jeden raz zwoziły Niemców w czasie inwazji. Było też „działło przeciwlotnicze Bofors”. Choć nikomu nie mogło ono zrobić krzywdy, było tak „prawdziwe”, że zwoziło lotników nawet na wysokości 500 m. i ścigało na siebie bombardowanie i ciężki ogień artyleryjski. Gdy się przekonano, że Niemcy strzelają jak wariaci na najeźźniwczej czołg amerykański M-4, gdzie tylko się pokazał — armia amerykańska zaczęła im podsta-

wać gumową zabawkę o takim samym wyglądzie. Te właśnie „broń” z gumy i płót na wyrobiła fabryka pneumatyków Firestone w USA. Inną mąkietką tego rodzaju było ciężarowe auto angielskie. Wszystkie te groźne wygadane „działa” miały być w plecakach i w ciągu pięciu minut mogły być namuchane do rozmiarów prawdziwego czołgu czy auta. Grupa takich czołgów z kilku samochodami ciężarowymi, chwytały gdzieś w lasku, portafilla napedzili Niemcom strachu, lub też sprokoczyć ich do wiekszych ataków, w których wyczerpanym tyłki i adunali swe sily. Szat prawdopodobnie pochodzących z astronomicznych cyfr o zatopionych okrętach, zniszczonych czołgach itd., których nie nadają ogłaszać niemieckiej radi i prasie. W rzeczywistości zniszczeniu uległy gumowe zabawki...”

Walka o oczyszczenie aparatu państwowego

BYDGOSZCZ (PAP). Wojskowy Sąd Rejonowy w Bydgoszczy skazał na 7 lat więzienia Zygmunta Lewandowskiego, b. oficera Śledczego Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa w Inowrocławiu za poхиbienie od reżimu aresztowanych łapówek.

S. MOSZCZEŃSKA-REMLINGEROWA

Udział kobiet w rozwoju socjalizmu

Polska Partia Socjalistyczna została założona w listopadzie 1892 r. Pierwszym jednak socjalistycznym Kółko Kobiocie powstało o 15 lat wcześniej, a mianowicie w 1877 r. Założyła je w Warszawie młoda entuzjastka Gertruda Plaskowicka, która studiując przez kilka lat w Rosji, zetknęła się tam z tzw. „Narodową Wolą”, tj. socjalistyczną organizacją, głoszącą wśród studentów hasło „pójście do szerokiej masy ludowej i niesienia im nowej ewangelii sprawiedliwości społecznej, wyzwolenia pracy z ucisku kapitału”. Zaledwie dwa miesiące trwała praca Plaskowickiej, gdyż została ona aresztowana i zesłana na Sybir, gdzie wkrótce umiera. Jednak znamo przynajmniej cztery inne, lecz pozostające bez śladu organizacje socjalistyczne, które powstały w Warszawie w latach 1884-1885, w których zresztą nie ma śladu działalności. Zostały aresztowane i umierają na syberyjskim zesłaniu. Po klęskach w kraju — ośrodek ruchu socjalistycznego przenosi się za granicę — do Genewy i Paryża. Tam na czoło poezynają się wybitni M. Paszkowska i M. Jankowska. Ta druga jest delegatką Polski na zjeździe międzynarodowym w Paryżu w 1890 r., na którym zostaje uchwalone święto robotnicze 1-go maja. Ona również sekretuje Zjazdowi Polakom w Paryżu w 1892 r., na którym zostaje założona PPS. Delegatką Polski na zjazd ten jest również kobieta M. Szeliga. Po założeniu partii powstają w kraju liczne Kobiote kółka. Na ich czele widzimy Chmieleńską, a obok niej całe zastępy dzielnych, ofiarnych niewiast. One to głównie prze-

ognarły takie rzeczy kobiecie, jak należało być odpowiadając. Nieestety, kobiety powojenne organizują się niechętnie, pracując mało intensywnie, boją się i stronią od roboty o charakterze politycznym. Przyrozytno tego stanu rzeczy można by podzielić na 3 grupy: historyczną, gospodarczą i polityczną. Jeśli idzie o te pierwsze — to stwierdzić trzeba, że mimo tyłu przesady przykładów i wzorów mach bojowniczek, mające całe zastępy dzielnych młodych, nie był nigdy dotychczas ruchem masowym, w pełnym tego słowa znaczeniu. Kobiety zbyt długo, wsiadki całe odumiały były od życia publicznego, aby mogły szybko i łatwo pozostać stałą oparcią. Wprawdzie kapitalizm, wyszukując robotnika, zmusił kobiety do opuszczenia domów i rozpoczęcia pracy zarobkowej, gdyż zarobki mężczyzn przestały wystarczać na utrzymanie domów, tym niemniej jednak nadal trzymał je w przesłanym, że są one czynną siłą, a nie tylko pasywną, pracującą i niebezpieczną, że nie tylko nie martwił wyrokami, Pan był tak strasznie zgnębiony wzrotem. Pan widzi przecie, że dla nas śmierć nie powinna być straszną i chyba złożenie to stwierdzamy swym zachowaniem. Pan podziwia spokojną, z jakim umiera, a dla mnie życie jego jest drogie, lecz jeszcze droższy spokój i siła, z jaką potrafi wyżyć we wszystkim dla siebie. Widzę, że swyciężyłymiśmy obaj, obaj patrząc na wszystko wobec śmierci za ideę.”

Rzecz jasna, że szczyty bohaterstwa są dostępne dla wyjątków, ale trzeba zaznaczyć, że w okresie zwycięstwa i niebezpiecznej walki o niepodległość i socjalizm — kobiety były nie tylko bardzo ofiarnymi, ale i mędnymi. Zdrada, prowokacja była wśród nich prawie że nie spotykana. Nie też dzwinnego, że towarzysze otaczali kobiety dużym szacunkiem.

Na VIII Zjeździe PPS w 1906 r. największą ilość głosów do CKW otrzymała Estera Stróżecka, Wortman-Posnerowa, Kosmetska. Socjalizm ma wśród kobiet nie tylko pracowniczkę, ale badaczkę. Tutaj wymienić należy dr. Daszyńską-Golnicką, autorkę licznych prac naukowych. Z okresu pierwszej wojny światowej wśród polskich socjalistek wybijają się na plan pierwszy: Jaworska, Szczerbińska, Perłowa, Wolnińska i szereg innych. Z chwilą odzyskania niepodległości przez kobiety PPS otworzyło się szerokie pole działania. Przystąpiono do stworzenia w całej partii sieci organizacji kobiecych, złączonych Centralnym Wydziałem Kobietom. Uchwała stworzenia go zapada na posiedzeniu Rady Naczelnej Partii w dniu 10 września 1919 r. Pierwszy Zjazd działaczek kobiecych PPS w całej Polsce odbył się 8 i 9 grudnia tegoż roku. Obradował on pod przewodnictwem M. Paszkowskiej; sekretarką CKW obrana została Kamieniecka a instruktorką Woźnińska. Referat programowy wygłosiła na Zjeździe Dorota Kluszyńska. Od tej chwili w całej Polsce zaczęły powstawać Sekcje Kobiół PPS jak i okręgowe wydziały. Stopniem najwyższym stały się Konferencje Krajowe PPS i wybierany przez nie wyżej wspomniany Wydział Kobietom. Konferencje Krajowych odbyły się jedenaście; ostatnia obradowała latem 1937 r.

Bowiazując tak bogatą i piękną przeszłość poproszonego ruchu kobiecego, rozbitego i zniszczonego, jak wszystkie inne przez okrutną okupację, musimy postawić przed sobą pytanie, jak wygląda on dzisiaj i czy już

ogarnął takie rzeczy kobiecie, jak należało być odpowiadając.

Odpowiedź tutaj musi być negatywna. Niestety, kobiety powojenne organizują się niechętnie, pracując mało intensywnie, boją się i stronią od roboty o charakterze politycznym. Przyrozytno tego stanu rzeczy można by podzielić na 3 grupy: historyczną, gospodarczą i polityczną. Jeśli idzie o te pierwsze — to stwierdzić trzeba, że mimo tyłu przesady przykładów i wzorów mach bojowniczek, mające całe zastępy dzielnych młodych, nie był nigdy dotychczas ruchem masowym, w pełnym tego słowa znaczeniu. Kobiety zbyt długo, wsiadki całe odumiały były od życia publicznego, aby mogły szybko i łatwo pozostać stałą oparcią. Wprawdzie kapitalizm, wyszukując robotnika, zmusił kobiety do opuszczenia domów i rozpoczęcia pracy zarobkowej, gdyż zarobki mężczyzn przestały wystarczać na utrzymanie domów, tym niemniej jednak nadal trzymał je w przesłanym, że są one czynną siłą, a nie tylko pasywną, pracującą i niebezpieczną, że nie tylko nie martwił wyrokami, Pan był tak strasznie zgnębiony wzrotem. Pan widzi przecie, że dla nas śmierć nie powinna być straszną i chyba złożenie to stwierdzamy swym zachowaniem. Pan podziwia spokojną, z jakim umiera, a dla mnie życie jego jest drogie, lecz jeszcze droższy spokój i siła, z jaką potrafi wyżyć we wszystkim dla siebie. Widzę, że swyciężyłymiśmy obaj, obaj patrząc na wszystko wobec śmierci za ideę.”

Rzecz jasna, że szczyty bohaterstwa są dostępne dla wyjątków, ale trzeba zaznaczyć, że w okresie zwycięstwa i niebezpiecznej walki o niepodległość i socjalizm — kobiety były nie tylko bardzo ofiarnymi, ale i mędnymi. Zdrada, prowokacja była wśród nich prawie że nie spotykana. Nie też dzwinnego, że towarzysze otaczali kobiety dużym szacunkiem.

Na VIII Zjeździe PPS w 1906 r. największą ilość głosów do CKW otrzymała Estera Stróżecka, Wortman-Posnerowa, Kosmetska.

Socjalizm ma wśród kobiet nie tylko pracowniczkę, ale badaczkę. Tutaj wymienić należy dr. Daszyńską-Golnicką, autorkę licznych prac naukowych. Z okresu pierwszej wojny światowej wśród polskich socjalistek wybijają się na plan pierwszy: Jaworska, Szczerbińska, Perłowa, Wolnińska i szereg innych. Z chwilą odzyskania niepodległości przez kobiety PPS otworzyło się szerokie pole działania. Przystąpiono do stworzenia w całej partii sieci organizacji kobiecych, złączonych Centralnym Wydziałem Kobietom. Uchwała stworzenia go zapada na posiedzeniu Rady Naczelnej Partii w dniu 10 września 1919 r. Pierwszy Zjazd działaczek kobiecych PPS w całej Polsce odbył się 8 i 9 grudnia tegoż roku. Obradował on pod przewodnictwem M. Paszkowskiej; sekretarką CKW obrana została Kamieniecka a instruktorką Woźnińska. Referat programowy wygłosiła na Zjeździe Dorota Kluszyńska. Od tej chwili w całej Polsce zaczęły powstawać Sekcje Kobiół PPS jak i okręgowe wydziały. Stopniem najwyższym stały się Konferencje Krajowe PPS i wybierany przez nie wyżej wspomniany Wydział Kobietom. Konferencje Krajowych odbyły się jedenaście; ostatnia obradowała latem 1937 r.

Bowiazując tak bogatą i piękną przeszłość poproszonego ruchu kobiecego, rozbitego i zniszczonego, jak wszystkie inne przez okrutną okupację, musimy postawić przed sobą pytanie, jak wygląda on dzisiaj i czy już

Ilość kobiet zatrudnionych w głównych dziedzinach przemysłu państwowego

WARSZAWA. Ciekawe jest pytanie, jak wiele kobiet młodych pracuje w państwowym przemyśle. Według danych statystycznych z lipca br. ilość ta wynosi 106 tys. kobiet i 96 tysięcy młodych. W każdym dziale przemysłu inny jest oczywiście odsetek zatrudnionych kobiet i młodych. Najwyższy odsetek przypada na przemysł włókienniczy, gdyż wynosi on 66 proc. ogółu zatrudnionych pracowników. Charakterystyczne jest, że liczba dziewcząt wśród młodych jest niemal o 100 proc. wyższa, niż chłopców. Zupełnie inaczej przedstawia się ta sprawa

Udziać się, czy pracować społecznie?

Już minęły czasy, kiedy pomoc materialną była udzielana potrzebującym jej w formie jałmużny przyrękiej i upokarzającej. Młode kobiety, pracując mało intensywnie, boją się i stronią od roboty o charakterze politycznym. Przyrozytno tego stanu rzeczy można by podzielić na 3 grupy: historyczną, gospodarczą i polityczną. Jeśli idzie o te pierwsze — to stwierdzić trzeba, że mimo tyłu przesady przykładów i wzorów mach bojowniczek, mające całe zastępy dzielnych młodych, nie był nigdy dotychczas ruchem masowym, w pełnym tego słowa znaczeniu. Kobiety zbyt długo, wsiadki całe odumiały były od życia publicznego, aby mogły szybko i łatwo pozostać stałą oparcią. Wprawdzie kapitalizm, wyszukując robotnika, zmusił kobiety do opuszczenia domów i rozpoczęcia pracy zarobkowej, gdyż zarobki mężczyzn przestały wystarczać na utrzymanie domów, tym niemniej jednak nadal trzymał je w przesłanym, że są one czynną siłą, a nie tylko pasywną, pracującą i niebezpieczną, że nie tylko nie martwił wyrokami, Pan był tak strasznie zgnębiony wzrotem. Pan widzi przecie, że dla nas śmierć nie powinna być straszną i chyba złożenie to stwierdzamy swym zachowaniem. Pan podziwia spokojną, z jakim umiera, a dla mnie życie jego jest drogie, lecz jeszcze droższy spokój i siła, z jaką potrafi wyżyć we wszystkim dla siebie. Widzę, że swyciężyłymiśmy obaj, obaj patrząc na wszystko wobec śmierci za ideę.”

Niewiele było takich kobiet, które pracowały w imię najsłabszych ideałów ludzkości. Niosły pomoc niedzielnym dzieciom i ofiarom, do zaparcia się siebie. Szły do nor, zamieszkałych przez pariasów, witały lekkim uśmiechem dziecka na zmierzowanej buzi, a odchodzący zegnane milcząca wdzięcznością, na którą nie ma słów.

Dziś zmieniły się warunki życia. Dziś nie potrzeba wielkich dam, które „poświęcają się” dla biednych. Coś jednak zostało z tamtych lat w sposobie pracy, dla potrzebujących pomocy.

Wśród kilku instytucji charytatywnych Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci — jak sama nazwa wskazuje — jest instytucją stworzoną przez robotnika dla dziecka robotnika. Tu nie ma mowy o żadnej jałmużnie. RTPD ma obowiązek opieki nad dziećmi, które potrzebują pomocy. RTPD jest zobowiązane do opieki moralnej i materialnej nad tymi dziećmi. Oczywiście, całe społeczeństwo powinno przyjść z pomocą temu, całkowicie zasługującemu na uznanie Towarzystwa. RTPD nie rozporządza funduszami, aby móc nieść pomoc wszystkim dzieciom.

RTPD prowadzi bezpłatnie tanie kuchnie, wydaje odzież, obuwie, prowadzi ochronki i zakłady wychowawcze. Opieka ta nie jest metką, ani upakarzającą.

Sposób udzielania pomocy materialnej nie jest obcy. Przeciwnie. Dzieci są bardzo wrażliwe na sposób ich traktowania. Nieraz na długie lata w pamięci dziecka zachowa się obraz, szczególnie dla niego przykry i bolesny, który wyrobili w nim poczucie niższej wartości, tak krępujące w późniejszym życiu.

Kobiety, należące do naszej Partii, które „nie mają głowy” do polityki, mają wdzięk i bardzo pozytywne pole dla swej pracy w Robotniczym Towarzystwie Przyjaciół Dzieci. Jeżeli na danym terenie nie ma tej instytucji, ileż zadowolenia da jej założenie i odpowiedzialność za kształtowanie dusz i opiekę nad powierzonymi dziećmi.

Wdróżony, głębioki instykt macierzyński, właściwy każdej kobiecie nie pozwoli na wyrządzenie krzywdy małym sierotom.

Do każdej pracy trzeba podejść z sercem a szczególnie w tym wypadku.

Praca społeczna nie polega na przeszoowaniu, przewodniczeniu i reprezentowaniu, jak to się wyjawia niektórym „działaczkom”, udzielającym się społecznie — jak te damy z przed wojny. Praca społeczna jest ducha, skromna i ofiarna, mająca na celu tylko niesienie pomocy materialnej i moralnie potrzebującym.

Porady kuchenne

MIELONE MIĘSO Z KARTOFLAMI

½ mielonego mięsa, 2 filiżanki utartej, surowych kartofli, ¼ filiżanki cebuli grubo uartej, łyżeczka pieprzu, posolić do smaku, dodać łyżeczkę tłuszczu i wszystko dobrze wymieszać. Porobić placki kotlety i smażyć aż się ładnie zrumieni.

Mięso w tej formie można podawać z chlebem, jarzynami lub z sosem grzybowym albo pomidorowym.

ŚLEDZIE MARYNOWANE

Do marynowania bierze się duże śledzie, mające dużo mleczka. Należy je moczyć na 24 godziny przed marynowaniem. Wymoczone i dobrze wypłukane i oczyszczone śledzie układa się płasko w dużym naczyniu szklanym lub kamiennym, wyżej niż z nich poprzednio mleczko. Ikrę odrzuca się. Dobrze rozetrzeć mleczko, odrzucając błonki i żyłki. Dla lepszego rozcięcia sypie się do mleczka trochę cukru i rozciera się, aż cukier przestanie trzeszczeć. Podczas rozcierania polewają przegotowanym octem, w którym goowały się korzenie (pieprz, angielskie ziarno, bobkowe liście), które wkłada się do słoju ze śledziami. Następnie wkrawa się kilka dużych cebul, przekładając na śledzie, wrzucamy się kilka ziarenek prawdziwego pieprzu i zalewa się to wszystko mleczkiem, rozstarzym z octem.

Słój zawiązuje się papierem pergaminowym.

Tak przygotowane śledzie są gotowe do użytku po dwóch dniach.

ŚLEDZIE ZAWIJANE (ROLLMOPSY)

Śledzie należy wymoczyć przez 24 godziny, dokładnie oczyścić, odrzucając głowy i ogonki, podzielić na dwie połowy wzdłuż. Ości dokładnie wybrać. Każdą połowę śledzia wkłada się do słoja z mleczkiem i pieprzem, potem równo się zwija i zapina drewnianym kolcekiem. Tak zwinięte śledzie układa się w słoju i zalewa octem, przegotowanym z korzeniami (wystudzonego octem).

Energiczne babcie amerykańskie nie chcą być „odłożone na półkę”

CHICAGO. Grupa dwustu kobiet, które są świeżo przekonane, że życie zaczyna się po sześćdziestce, rozpoczęły kampanię, celem wprowadzenia wielkiego, doroznego święta babki. Zdaniem przewodniczącej grupy, pani Bee Good, babcim gracie, że mogą się stać kobietami zapomnianymi.

„Odłożony na półkę — mówi — Ludzom się zdaje, że babunia powinna siedzieć w domu i pilnować dzieci, a reszta niechaj sobie wychodzi i niech używa sobie życia. Ale my to ukryćmy.”

Klub, zorganizowany przez przedchodzącą babcie amerykańskie będzie się starał przeprowadzić w Kongresie ustawę, na mocy której pierwsza niedziela października będzie przeznaczona na święto babki.

Policjantka musi zachować powagę

SZANGHAI. Kobiętom zatrudnionym w policji wyznaczono termin trzydniowy na obcięcie włosów i usunięcie wszelkiego rodzaju nieczystości ubiorków. (Chinki mają się i cześć bardzo kunsztownie), pod karą zwolnienia z posady. Zarządzenie motywowane jest tym, że wygląd 500 kobiet policjantek, czynnych w Szanghaju, musi być nacechowany powagą i godnością.

Wychowankowie ulicy

— Co to z niego wyrosnie, taki młody, a już kradnie... — zastanawiają się młodsze i starsze panie i panowie. — Mój syn, gdy był w jego wieku... itd. — zaczyna jakaś paniusia. — Mój Boże, co to wada marbita, taka demoralizacja... — dodaje druga. Wszystkie, ile ich zebrano się w plotkującej gromadzie i narzekającej na obecne czasy, potępiło kilku nieletnich, brudnych i obszarpanych chłopców, prowadzonych przez milicjanta. — Matę, bezduszne i bez serca osoby! Czy zrobiliście coś dla tych biednych, bezdomnych chłopców, aby nie kradli? Czy daliśmy im jeść, czy przemocowaliście go? Czy złożyliście chociaż grosz na opiekę społeczną? Kto temu winien, że on kradnie? Winno społeczeństwo, które całkowicie nie interesuje się i nie pomaga sierotom wojny. — Miał, kilkunastoletni chłopcy, potępiani przez obywateli od kilku lat, błąkający się po wszystkich zaułkach nędznego życia. Wojna rozbili im dom. Zabrała rodziców. Nikt się nimi nie opiekuje, nikt

nie ubiera i nie żywi. Nikt go nie uczy czytać ani pisać, nikt nie mówi o uczciwości, nikt go nie przyjmuje na naukę do warsztatu, bo to obciążałoby i wiadomo czego można spodziewać się po takim. — Dzień i noc spędzają wędzędzy pod gołym niebem, a tylko w szczególnie zimniejszych nocach śpią na stacjach lub wkradają się do jakichś bud. Obdarci, zgnębieni i głodni. Samotni i bezdomni. Tysiące takich nieszczęśliwych wychowanków ulicy zostawia nam wojna. — To, że zimno kościstymi palcami wkręca się do strwożonego serca, to jeszcze można znieść. Na to można znaleźć uciążliwą radę. — Lecz gorzej, bo głód jest chytry i nie tak łatwo da się oszukać. Jest niecierpliw i nie chce czekać. Niełitościami palcami skrepa kieszki aż do bólu. Lecz pożywienia nie znajduje tak łatwo. Trudno jest zapracować, aby chociaż trzy razy dziennie zjeść coś ciepłego. Młody żołdak jest wymagający i nienasycony. Gromadka, potępiająca małych wędzędzy, syta i ciepło ubrana, zapewne nie

ma pojęcia, jak nie do znieślenia jest zapach świeżego chleba, którego nie miało się w ustach od kilku dni.

A może widać, tylko zapomnieli już. Na pewno zapomnieli, wykresili się w pamięci tamte, okrutne, krwawe lata, bo już dziś ci sami wspomagają Niemców, zawodowych zbrańców i współczują hitlerowskiej matce, której syn — być może — zabił ojca wódcą, prowadzonego przez milicjanta. A może tak Niemiec nie wdari się brutalnie w ich życie, skoro żyją miękko i wygodnie, nie interesując się bezdomnymi i sierotami.

Młodym wędzędą odczuwa głód tak samo jak wszyscy, może nawet wiecznie głodny żołdak mocniej domaga się chleba.

Nie wolno potępiać, że kradnie, że nie-

poń, że wódcę. Trzeba pomyśleć wtedy o własnym synu, który ma rodziców, ma dach nad głową, jest syty i ciepło ubrany. O nic nie potrzebuje się troszczyć — bo ma rodziców, którzy chronią go od bezpożerliwego, niełitościami wólczenia się z życiem, którym żyją tamte sieroty.

Czy pomyślała kiedyś, matko, co stałoby się z twoim synem, gdyby zabrał cię i ojca? Czy pozostawiony sam sobie nie zeszedłby wój syn na samo dno ludzkiej nędzy? A może nawet byłby najgorzej wśród tych biednych?

Zbyt wiele nędzy pozostawia wojna, aby wszystkie te prawy przelozły na barki rządu. Trzeba samemu radzić, a państwo na pewno przyjdzie z pomocą. Obecnie, aby ochronić spokój obywateli

państwo karze zamykać ich za najdrobniejsze przewinienia, w celach dydaktycznych. W celi, w gronie dorosłych i zawodowych złodziei, mały wódcęga nie uczy się „fachowej roboty” i później nie tak łatwo „się wysypie”.

Zamykanie w więzieniu nie jest rozwiązaniem tego bolesnego problemu. Trzeba otworzyć zakłady wychowawcze dla wykołofionych, którzy nie są jeszcze całkowicie straceni dla społeczeństwa.

Działalność instytucji społecznych jest ograniczona ze względu na brak odpowiednich środków materialnych. Trzeba im przyjąć z pomocą z wydatną pomocą finansową i w naturze.

Na społeczeństwie, na tych, którzy ocalili szczęśliwie z krwawej okupacji hitlerowskiej ciężki obowiązek niesienia pomocy sierotom po tamtych, którzy zginęli. Tylko ofiarna pomoc może uratować setki bezdomnych wódcęgów od więzień, szpitali i przytułków i dać im czynnie wartościowych obywateli i podwójną ilość rąk do pracy.

Niektórzy, bezdomni, chorzy chłopcy są wysyłani do sanatoriów, uzdrowisk, aby ratować biedne, schorowane ciała. My, całe społeczeństwo, ratujemy dusze wódcęgów.

Dziecko pragnie być kochane i szczęśliwe!
Otocmy dzieci polskie opieką i miłością całego narodu!

Potrzebujemy ludzi

Mamy miejsce na 50 milionów ludności

Naród polski wyszedł z wojny osłabiony i bezbroni. Straciłszy 33% ludności. Kraj został zniszczony, przetrzymaliśmy tysiące nowych terenów. Przetwarzamy gospodarkę z rolniczej na rolniczo-przemysłowo-morską.

Za kilka lat w miarę odbudowy stanimy przed brakiem sił roboczych. Za lat kilkanaście potrzebować będziemy tysięcy marynarzy, dziesiątki tysięcy rzemieślników, setki tysięcy fachowców przemysłowych.

Większa nasza rezerwa naszych sił nie idąca z dostarczaniem ludzi do miast, nawet jeśli rzucimy na wieś tysiące maszyn rolniczych.

Będziemy potrzebowali milionów ludzi do pracy. Nie na misie armatnie, jak dawne kapitalistyczne ustroje. Do pracy w warsztatach, które tworzymy. Nie do nędzy, do tworzenia rezerwy mięsa armatniego w norach proletariackich dzielnic, lecz do radości życia, do spożywania wytworów rosnącego przemysłu.

Statystyka nasza wykazuje, że gęstość zaludnienia kraju jest za mała, że pomieści on i dobrze wyżywi więcej niż drugie tyle ludności, co obecnie.

Dziś już sprowadzamy do Kraju Polaków z zachodniej Europy i Rosji. I wciąż ludzi tylko mamy za mało.

Ziemie Odzyskane wyżywą miliony rodzin

Nie chodzi nam dziś o dorobianą licząc Niemcom. Mamy sojuszników, ten problem odpadł. Chodzi tylko i jedynie o stworzenie 50-milionowego stanu ludnościowego, który pozwoli pracować swojemu stworzyć dobrobyt dla samych siebie.

Obliczenia wskazują, że kraj nasz tyłu ludzi do stworzenia dobrobytu potrzebuje i tyłu ludzi w dobrobycie wyżyje.

Ziemie Odzyskane, których Niemcy nie potrafili w pełni wykorzystać same przy naszej gospodarce utrzymają znaczną część przybytku ludności. My nie mamy portów na Morzu Północnym, nie będziemy więc hamować rozwoju portów bałtyckich, jak to robili Niemcy. Ziemia jest rozparcelowana i wyżywi resztkę chłopów, gdyż zyski z nich nie będzie zabierał junkier. Węgiel dolnośląski i przemysł dolnośląski nie będzie jedynie koniunktą i pomocą dla kapitalistów Ruhry i Westfalii. Robotnik nasz inteligentniejszy jest od Niemca i lepiej płatny. Ale nie tylko to jest powodem, że

biłemy na Ziemiach Odzyskanych wyniki niemieckie.

My ziemię te wykorzystamy. Nam są one potrzebne nie jako bazy wyprawowe wojenne i przemysłowo-pomocnicze. Są nam potrzebne dla równowagi przemysłowo-morsko-rolniczej.

Niemcy zrabowali jej we wojnie i dia wojny. My zawsze na nich pracowaliśmy i pracujemy dla życia.

I dlatego wyżyją one więcej Polaków niż żyły Niemców.

Dzieci kwiatem i radością życia
Przed wojną dziecko było dla rodziców przedmiotem troski, luksusem. Ludzie lubią dzieci. Nie dziwne, są one radością i kwiatami życia i smutno tym, których na dziecko nie stać.

Dziś jeszcze dalej dziecko jest luksusem. Robotnik chciałby mieć dzieci. Chciałby wypełnić uśmiechem i radością dom.

Państwo musi mieć 50 milionów obywateli.

Dłatego państwo powinno przyjąć robotnikowi z pomocą w wychowywaniu dzieci.

Przemysł i morze będą potrzebowały pracowników. Dlatego też, przemysł powinien wziąć na swoje barki ciężar utrzymania dzieci, a państwo część zysków z przemysłu na to utrzymanie przeznaczyć.

Dłatego dziś należało by:

- 1) przystąpić do bezpłatnego wydawania wyprawek dziecięcych przez ubezpieczalnie społeczne i szpitale;
  - 2) rozpocząć budowę poradni i szpitali położniczych o szerokiej sieci;
  - 3) podnieść dodatki rodzinne na dzieci do wysokości 1500 zł. miesięcznie dla każdego pracującego. Obecny dodatek 200 zł. jest dodatkiem jedynie symbolicznym.
- Dziecko nie może być ciężarem dla rodziców**
- 4) szeroko fabrycznie zacząć produkcję

Z sali teatralnej

„Żołnierz Królowej Madagaskaru“ w Teatrze Miejskim

Miała „Królowa Przedmieścia“ swojego poście w Krumłowskim, miała również „Królowa Madagaskaru“ swojego żołnierza Stanisława Dobrzańskiego, który za obraz duchowy Warszawy w „Żołnierzu królowej Madagaskaru“. Byłoby jednak to dzieło dziś nie bardzo strawne dla widza, gdyby nie znalazł się tak znakomity chirurg, jakim jest dr Pietraszek-Tuwim, który do spółki z Tadeuszem Sygalskim przeprowadził odpowiedni zabieg chirurgiczno-kozmetyczny i od młodzieży te sztukę gruntownie.

Pierwszy raz — trzeba to z przykrością zaznaczyć — publiczność miała sposobność do sceny utrzeć w zupełności to właśnie, czego się spodziewała. „Wesola przyroda“ była zarówno pod względem tempa akcji, inscenizacji jak też gdyby to było wesoła i zabawną. Rzecz jest wystawiona bardzo starannie i opracowana dokładnie w szczegółach. To decyduje o powodzeniu, które „Żołnierz Królowej Madagaskaru“ ma zapewnić.

Wcielił Zdanowicz w roli radomskiego męczasna Mazurkiewicza jest, jak się to mówi, w swoim sosie. Tu nie trzeba się

zastanawiać, czy groteska, czy farsa, albo komedia. Im jaskrawiej tym weselej. Gra Zdanowicza nie jest pozbawiona silnych akcentów chaplinowskich, co jednak w niczym nie umniejsza doskonałości kreacji. „Mazurkiewicz, bój się Boga“ i „Kaziu, nie męcz ojca“ staną się na pewno w Wrocławiu wesołymi sloganami.

Barczo dobra aktorka Kamille dała Marią Nowichow. Kankan w jej wykonaniu wraz z głosami był stylowy, jedynym brakiem był brak rutyny u tychże właśnie girlsów.

Trudno wylądzać kolejno tytuł, dwudziestokilkoosobowy zespół, który dat się niebawem wielki wysiłek, uwieczniony zresztą doskonałym wynikiem. Obok omówionych tuj dwóch ról na szczególne wyróżnienie zasługuje doskonała Lucia Burzyńska jako swawolny Kazio Mazurkiewicz, która gra inteligentnie i przyjemnie. W premijowej obsadzie znakomity Jerzy Walden w epizodzie I-ego aktu jako portier kolejowy Nikifor i Irena Netto jako głucha gardembiana, zwaną w doskonalym mimicznym epizodzie III-ego aktu. Doskonali

W dniu 17 listopada 1946 r. o godz. 10 rano odbędzie się w sali Teatru O.K.Z.Z. ul. Ogrodowa Nr 53

WALNE ZEBRANIE Miejskiego Komitetu PPS we Wrocławiu

- ### I. Część oficjalna
- 1 Zagajenie
  - 2 Powitanie przedstawicieli Władz i Partii
  - 3 Referat polityczny Delegata W. K.
- ### II. Część nieoficjalna
- 6 Dyskusja nad sprawozdaniami
  - 7 Udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi
  - 8 Wybór nowego Zarządu Miejskiego Kom.
  - 9 Wolne wnioski
- 1 Wybór Komisji M-łki
  - 2 Wybór Komisji Wnioskowej
  - 3 Sprawozdanie roczne i Sekretarza M.K.P.P.S
  - 4 Sprawozdanie roczne Zarządu M.K. i P.P.S
  - 5 Sprawozdanie roczne Komisji Kew zyjnej

Chcesz spędzić mile wakacje zostań uczestnikiem konkursu spółdzielczości

Podobnie jak w roku ubiegłym, Związek Rewizyjny Spółdzielni RP organizuje w tym roku kursy korespondencyjne nie tylko dla pracowników spółdzielczych, lecz również dla zespołów młodzieży zorganizowanej i

jak zwykle Marian Nowicki (czy nie szkoda go do takich ról?), dobry Janusz Grot — jako dwaj Władysławowie Maccy.

Trochę uzupełnienia wymaga zespół trzech siostr zwłaszcza w scenie z listem. Poza tym wszystkie trzy artystki, a więc Niuta Bolska, Stefania Waldenowa i Nina Czerska poprawnie. Znamiennym jako lokaj Grzegorz jest zdolny aktor charakterystyczny Jerzy Sobiera, grający bez cienia szarży.

Opracowanie muzyczne, spoczywające w niezwykłych rękach prof. Syrylli znakomite. Prof. Syrylla ma jednak do przewyżnienia pewne trudności z oprowadzeniem sceny, gdyż poza Zdanowiczem, Nowickim, Marią Nowichow i Grottem reszta artystów ma przeważnie jeszcze zbyt mało rutyny pod tym względem.

Całość, jak już na wstępie zaznaczyliśmy, doskonała. Reżyserowi dyr. Waldenowi i jego asystentce Halinie Świądek-Dzieduszyckiej należy się całkowite uznanie. Pomysł wprowadzenia namiastki sceny obrotowej przy przesuwanu dekoracji względnie wstawania gotowych zmian bardzo miły i powinien być zastosowany w przyszłości nawet w powojennych sztukach. Wkładki choreograficzne układi Zygmunta Patkowskiego mile.

Doskonała strona dekoracyjna, ładne kostiumy dodają sztuce efektu. Piękna prologowa o Warszawie (niech mi tego nie weźmą za zle autor i kompozytor) nie budziła specjalnego entuzjazmu. bw.

domów mieszkalnych i planować w każdym bloku domów przedszkola i żłobek publiczny i zieleńce i place do zabaw. Wypełnimy wnętrza bloków śmiechem i radością. Wypełnimy wstępy serca ludu optymizmem i energią. Ludzie staną się ciępliwi, życzliwi, zadowoleni. Znikną ostre walki polityczne, zatarą, intrzygi, dwielokrotny się jakości i wydajności pracy;

5) budować na zapas szkoły, instytuty, uniwersytety, szpitale.

Socjalizm musi zwyciężyć
Nie przestajemy się tym programem. Zbudowaliśmy już do dziś tyle „skłaniających domów“. Weźmy się tylko szybko i energicznie do pracy, a i ten stanie. W przeciągu nadchodzących lat kilku odmlodzim Polskę, zapełnimy ją miłością i radością życia.

Stworzymy silny, zdrowy naród. I damy mu dobrobyt w socjalistycznym państwie. Gen.

przejadamy w wagonach spyalnionych. Wydzierają karkie, liczące po 40 osób, wyjeżdżają będą poczayom od 1 grudnia co tydzień.

Wiele kłopotu było z uruchomieniem rozgrabionych schronisk turystycznych i pensjonatów na terenach w pobliżu granicy polsko-czeskiej. Specjalne komisje wjechały na Dolny Śląsk i zorganizowały na miejscu odpowiedni personel do prowadzenia zakwaterowania.

Istnieje nawet zamiar przesiedlenia tam pewnej ilości zakopiańskich górali dla prowadzenia domów turystycznych i na przewodniczącego, przy czym sprawa ta jest w toku załatwienia.

Obleżenie sklepu...

I mamy w mieście naszą biedę. Zamiast radości i zadowolenia — zmarnotwienia i żółci. I młóciłymi. A ostrzegaliśmy w swoim czasie. Tak to jednak jest, gdy ktoś nie posłucha opinii publicznej, którą jest bezuczepienia prasa.

Naszym zadaniem jest stać bezkompromisowo po stronie ludności i walczyc w jej interesie.

Kto wie, czy teraz już nie jest za późno na naprawę zła. Ale niechże chociaż ci, co zawiniłi usłyszą należne słowa prawdy.

Bo czyż nie jest skandalnym, że na tak wielkie miasto, jak Wrocław, tylko jeden sklep sprzedaje towary tekstylne na barki? Czyż nie jest skandalnym, że w naszym rozdzielniku łaski, czy też to ma być słusznym należnym pracownikom zakup towaru po przystępnych cenach?

Dłaczego więc tak bardzo podkreśla się różnicę między resztą sklepów — a tu jedną zaliczamy składową?

Czyż nie można było, tak jak radziliśmy, rozdzielić towarów wszystkim kupcom i uniknąć by się tego, co się dzieje przed sklepem?

Thum, placz, biski, ogonek na pół ulicy, ludzie marzną, mokną, ale stoją po 3 godz. najdłużej.

Obliczcie teraz te kolosalną stratę czasu, jeśli i przypuszczalnie, że nawet na 50 tys. ludności pracującej tylko 30 tysięcy odbiorów towar, czekając tylko po 1 godzin, to już jest 200.000 godzin zmarnowanego czasu!

No i niech kto teraz powie, że ci co powzięli te decyzje liczyli się z dobrem ludności i myślą demokratycznie.

Trzeba raz, moi panowie, zrozumieć, że „szary człowiek“ to nie jest ktoś, kim można poniewierać, ktoś daleki i obcy.

Dziś musimy dbać o tych „szarych ludzi“ jak o swoich najbliższych, bo oni budują, o czym się szczytnie. (B.)

Papierosy na kartki

Wojewódzki Wydział Aprowizacji i Handlu we Wrocławiu komunikuje, że posiadacze listopadowych kart żywnościowych Kat. I i kart M. K. otrzymają w miesiącu listopadzie br. 200 sztuk papierosów krajowych, które będą wydawane w dwóch ratach.

I rata w ilości 100 sztuk wydawana będzie na kupon Nr 11 kart żywn. Kat. I i na kupon Nr 48 kart M. K.

II rata w ilości 100 sztuk wydawana będzie na kupon Nr 23 kart żywn. Kat. I i na kupon Nr 49 kart M. K.

Termin ukończenia sprzedaży papierosów na miesiąc listopad 1946 r. upływa z dniem 27 listopada br.

Zmiana terminu Zjazdu Pow. Rad Zw. Zaw.

Z powodu zwolonego na dzień 25 listopada 1946 r. rozszerzonego Plenum Komisji Centralnej Związków Zawodowych w Warszawie, termin wyznaczonego na dzień 25 listopada br. Zjazdu Delegatów Powiatowych Rad Zw. Zaw., Okręgowych Zarządów Zw. Zaw. i Związków Zawodowych we Wrocławiu został na dzień 30 listopada 1946 r. celem złożenia na zjeździe sprawozdania z rozszerzonego Plenum K.C.Z.Z. Przedstawiciele Powiatowych Rad Zw. Zaw. winni być delegowani na dzień 30 listopada 1946 r.

Poradnik gospodarczy

Przechowywanie owoców

Przed przechowaniem owoc rozkłada się i daje mu się wytopić, najlepiej w przewiewnym miejscu, w temperaturze pomieszczeń przy 10—12 stopni ciepła. Następnie owoc starannie się przebiera, ponieważ do przechowywania nadają się tylko zupełnie nie uszkodzone sztuki.

Owoc, który opada z drzew nie wchodzi wcale w rachubę. Powinno być wzięte w chwili, gdy jest stań, aby był dojrzały dopływu powietrza. Owoc rozkłada się na słomie lub odpowiednio przygotowanych półkach. W razie zimnego mrozu przykrywa się je lekkimi słomkami. Co dzień dni owoc trzeba przeglądać i usuwać wszystkie nadgniłe sztuki i.

Prz szczególnie dobrych i delikatnych gatunków zjawia się kładz sztuk z osobną w cienką drewnianą welną, aby się nie dotykały. Zaleca się zawsze rozsegregowanie owoców podług gatunków, ponieważ tylko niektóre wytrzymują dłużej przechowywano.

Abby jakby przechować do samego lata w zupełnie świeżym stanie, układa się w skrzyni pomiędzy warstwy bardzo miłkiego suchego piasku, przysypuje warstwą piasku wysokości 10 cm, skrzynkę zamyka mocną przykrywką i odstawia w spokojne suche miejsce np. na strych. Zamiast piasku można użyć także mchu, lecz trzeba w tym wypadku zakopać skrzynię w suchą ziemię i przykryć nią na grubość 12 cm.

Z życia P. P. S.

Żary

W dniu 8. XI br. odbyło się zebranie informacyjne w sprawie akcji werbunkowej. Na zebraniu omówiono całokształt spraw związanych z akcją oraz omówiono przeprowadzenie szeroko zakrojonej propagandy. Utworzona została Sekcja Komitetu PPS. Powołany został zarząd sekcji, którego zadaniem jest skupianie wokół siebie jak największej zastępy kobiecych.

Od dnia 1. XI, do dnia 9-go zgłosiło się kilkanaście osób, które w powojennych podzielnicy Młodzieży TUR zgłosiło się kilku dziesięciu członków.

Propagandowe zebrania w powiecie rozpoczynają się dnia 10. XI.

Dnia 9. XI br. odbyło się zebranie, celem poinformowania członków o miesiącu wer-

Wrocławskie

bankumy. Tow. przewodniczący szeroko naszciskował znaczenie akcji werbunkowej, w celu pozyskania szerokiach mas sympatyków do naszych szeregów. Tow. Budrykówna wygłosiła referat. Mówczyń iśno i dobitnie naszciskowała uchwałę Rady Naczelnej PPS, wzywając szerokie masy pracujące do wstępowania pod sztandary, które od 51 lat niezmiennie prowadziły lud Polski do walki, a która obłądła od twórczej pracy lepszego życia.

Stratę czasu i zwiększenie kosztów

powodują formalności przy rozładunku wagonów we Wrocławiu

W roku ubiegłym zagadnienie transportu było tym problemem, którego rozwiązanie należało do najtrudniejszych. Powstały jednak specjalne komisje, które dzięki kontrolom na terenie portu poprawiły ogólną sytuację w dziedzinie transportu.

Z zadowoleniem stwierdziliśmy, że wrocławskie DOKP stała na czołowym miejscu wśród innych dyrekcji kolejowych, wywiązując się z przypadających na nią zadań szybko i w sposób wzorowy.

Dotychczas z dziwieniem natujemy obecnie fakt, że „oszczędność” w tej dziedzinie we Wrocławiu pomyślała, a wszystkie formalności stały się tożsame z kierownikami DOKP, bo nie można przypuścić, aby podobne zarządzenia wydane w trosce o oszczędność i szybkość w obrocie transportem kolejowym.

Pragniemy oświadczyć nielogiczne formalności stosowane obecnie przy rozładunku wagonów kolejowych na dworcach wrocławskich.

Wszystko wiemy, że wagonów mamy obecnie w stosunku do potrzeb stanowczo za mało i że muszą one być wykorzystane do maksimum. A wszystkie formalności związane z ich użyciem muszą być ustalane pod tym samym kątem widzenia.

Dotychczas z dziwieniem stwierdzamy wydanie zarządzenia, że wagon kolejowy skierowany do Wrocławia na Dworzec Główny nie może być skierowany na inny dworzec celem rozładunku, a do istniejących tam magazynów, aż do chwili gdy nie zostanie na stacji nadany. Jeśli chce się wagon przesać na inny dworzec we Wrocławiu, trzeba go najpierw rozładować, złożyć w magazynie, poprosić o nowy przydział wagonów, poczekać konieczny okres i na nowo ładować, aby przesać go półtora kilometry.

Sprawa rozwiązania tej kwestii reekspedycji jest wcale niełatwa, gdyż na pierwszy rzut oka wydają się być jakby nie do rozwiązania. W praktyce oznacza to, że jeśli jakiś wagon wrocławski sprowadza na Dolny Śląsk towar, to nie może go reekspedycją do ośrodków powiatowych, ale musi go wyładować we Wrocławiu i tu załadowywać na nowo.

Taka instytucja jak Centrala Materiałów Budowlanych sprowadziwszy beczki musiała po otrzymaniu odmowy reekspedycji z Dworca Głównego na dworzec św. Józefa przewieźć te beczki samochodami. Dobrze, że akurat były samochody i cała rzecz sprowadziła się do zwiększenia kosztów transportu o blisko 30 tys.

co podwyższyło cenę towaru. A jakie znaleźć wyjście jeśli samochodów nie ma, albo towar nie nadaje się do przeladunku na niego, albo jeśli sprawa trzeba załatwić szybko i nie można go przeladować.

Zdarzają się jeszcze bardziej drastyczne przypadki. Pewna firma sprowadziła w Ostrowcu drzewo budowlane. Polewał w zastawnej chwili okazało się, że nie można użyć je we Wrocławiu, drzewo chciano ściągnąć z dworca reekspedycją do Łodzi, gdzie oddział tej firmy zapotrzbował podobny gatunek drzewa.

W świetle nowych przepisów okazało się, że reekspedycja jest niemożliwa, towar rozładowano.

Przy wniosku o powtórne załadowanie wrocławskie DOKP zażądała zwrotienia Min. Ziemi Odrzańskich na wywóz z Wrocławia drzewa jako „mienia polnieckiego”.

Nie wątpimy, że Dyrekcja Kolei we Wrocławiu, po przeczytaniu niniejszego, zrewiduje wydane zarządzenia w dziedzinie reekspedycji wagonów w interesie i oszczędności i pełnego wykorzystania taboru kolejowego.

Dziś używają transportu kolejowego przeważnie firmy państwowe. Było by bardzo nielogiczne zwiększać w wydanych imierzach koszty transportów w budżetach przedsiębiorstw państwowych, jeśli tej zwyczaj można łatwo uniknąć.

S. T.

Kronika miejska

Nie wolno zabierać futry!

Rozmiary strat ponoszonych przez państwo w wyniku szkodliwej i rabunkowej gospodarki mieniem oszczepionym, najczęściej poniesionym, są w dalszym ciągu ogromne. Komisja Specjalna do Walki z Nadzuchami i Szkodnictwem Gospodarczym oszacowała w tych dniach w ramach swych kompetencji raport przez zarządcy Lechowskiemu Edwardem znanym Wrocław, ul. Kaszubska 19, m. 6, który został zatrzymany w trakcie rozbiórki oszczepionych budynków, między innymi rabowaniem futry od drzwi i okien. Poniesie on w związku z tym zasłużoną karę.

Ze statystyki

W czasie od 1. X. do 31. X. Komenda M. O. miasta Wrocławia zanotowała na podstawie raportów poszczególnych komisariatów ogółem 499 przestępstw popełnionych i wykrytych w różnych okolicznościach i najrozmaitszej skali. Tak np. na podstawie tych danych daje się zauważyć wielką ilość kradzieży mieszkaniowych, bo osiągnęła liczbę 218 wypadków. Na marginesie kradzieży należy zaznaczyć fakt coraz częstszych kradzieży kieszonkowych, do niedawna będących uzupełnieniem zmyru wrocławskich tramwajów.

Listy do Redakcji

Stały głos naszych czytelników

Skasować bilety wymienne w tramwajach

Przed kilku dniami ukazał się w „Naprzodzie Dolnośląskim” artykuł podkreślający trudność jakie stwarza dla dyrekcji MZK, konduktów tramwajowych i pasażerów istnienie biletów wymiennych w tramwajach wrocławskich.

Pod artykułem tym podpisujemy się z obu rąk.

Po co wydawać pieniądze na papier i druk dodatkowych biletów, po co tracić czas w wagonie na dodatkowe manipulacje. Przecież konduktorzy najczęściej nie żądają legitymacji przy biletach wymien-

nych, które mogą być łatwo odstępione znajomym.

Czy nie łatwiej było by wobec tego, gdyby konduktorzy sprzedawali pasażerom pojedyncze bilety po 2 zł. za okazaniem legitymacji pracowników, uprawniającej do długich biletów a jeszcze lepiej byłoby gdyby jak w całej Polsce zaczęto sprzedawać 10-cio przejazdowe abonamenty.

Proszę porozmawiać na ten temat z pasażerami w tramwajach — to jest życzenie całej ludności Wrocławia. T. T.

Przetarg

Ministerstwo Przemysłu Komisja Specjalna FIOPOP na sprzedaż remanentów polnieckich jak:

1. Około 50 wagonów wieszaków rolkowych metalowych do lin nośnych do kopalni;
2. „ 20. par nart częściowo z wiązaniami i kijkami;
3. „ 1.000 sań częściowo bez platformy drewnianej;
4. „ 30.000 puszek bakielitowych 0,5 kg z przykrzykami na gwint;
5. „ 20 wagonów skrzyń drewnianych;
6. „ 500 szt. podkładki chomontowych;
7. „ 5.000 szt. ochraniaczy pod obciążeniami dla koni;
8. „ 2.000 szt. przednich części dla siodeł;
9. „ 250 szt. szkieletów do siodeł kaw;
10. „ 220 szt. piecyków żelaznych i blaszanych, wyłożonych szamotem;
11. „ 120 szt. kuchen (wrestfalki);
12. „ 20 ton drutu pocynkowanego grub. od 1 do 6 mm;
13. „ 15.000 szt. drewnianych zawiasów;
14. „ 65 m³ części stolarsko-budowlanych jak: części ram okiennych, części do drzwi, parapety itp. wedle wykazu;
15. „ 1.000 numerków do drzwi;
16. „ 5.000 szt. płyt izolacyjnych do ścian;
17. „ 1.500 szt. izolatorów betonowych;
18. „ 2.000 szt. lamp do łutowania;
19. „ 70 ton trocin;
20. „ 5000 szt. szczołetek do szorowania (wojenna produkcja);
21. „ 140.000 szt. butelek 3/4 litra clemnów do wina;
22. „ 30.000 m² płyt eternitowych 2X1;
23. „ 25 szt. butli tlenowych nowych (małych);
24. „ 70 szt. wagonów gumy syntetycznej;
25. „ 20 ton igelit;
26. „ 20 ton igelit;
27. „ 1 wagonu siekier;
28. „ 4 wagonów noszy sanitarnych;
29. „ 1.000 m² desek i elementów.

Wyżej wymienione artykuły znajdują się w magazynach FIOPOP na Ziemi Lubuskiej.

Wzrost można oglądać w Oddziale Delegatury Ministerstwa Przemysłu w Zielonej Górze, ul. Stalina 35.

Oferty z podaniem ceny oferowanej za towar mogą być opakowaniu należy składać, względnie przesać do Oddziału Delegatury Ministerstwa Przemysłu w Zielonej Górze, ul. Stalina 35, do dnia 25 listopada 1946 r., w którym to dniu nastąpi otwarcie ofert.

Komisja Specjalna FIOPOP zastrzega sobie prawo wolenia wyboru oferenta oraz unieważnienia przetargu bez podania przyczyn i ponoszenia jakichkolwiek odszkodowań.

O ile wynik przetargu pisemnego okaże się niezadowolającym, zostanie zarządzone dnia 26 listopada 1946 r. przetarg ustny w Zielonej Górze. (1419)

Wanda Witkomirska laureatka konkursu genewskiego we Wrocławiu

Najbliższy koncert symfoniczny Filharmonii Wrocławskiej w niedzielę 17 bm. o godz. 18.30 w sali Teatru Miejskiego będzie niezapomnianą jedną z największych sensacji sezonu muzycznego dzięki współdziałaniu talentowanej 16-letniej skrzypaczki Wandy Witkomirskiej.

Nazwisko jej znane we wszystkich większych miastach Polski, stało się ostatnio jeszcze bardziej popularne dzięki wielkiemu sukcesowi, jaki odniosła na międzynarodowym konkursie instrumentalistów w Genewie, zdobywając drugie miejsce w klasyfikacji kobiecej na ogólną ilość 26-ciu skrzypaczek z całego świata. Jury konkursu ze sławnym Jacques Thibaud na czele, przyznającą jedynostan medal młodocianej artystce polskiej, nie szczędziło słów uznania dla jej talentu i niepospolitych zalet odtwórczych.

Radio - Wrocław

SOBOTA, 16-go LISTOPADA

Godz. 6.50 Sygnał Wrocławia. Zapowiedzi stacji. Pieśń religijna (lok.); 6.57 Sygnał z Krakowa; 7.05 Muzyka (transm. z Krakowa); 7.15 Wiadomości poranne (z W-wy); 7.35 Program na dzień bieżący (lok.); 7.40 Koncert żyweń (lok.); 8.10 Lokalne Skrzypka POK (lok.); 8.30 Lokalne służba informacyjna (lok.); 8.30 Informacje ogólnopolskie (z W-wy); 8.40 Skrzypka POK; 8.50 Audycja szkolna (z W-wy); 9.35—11.57 Przerwa.

11.57 Sygnał czasu i Hejnał z Wieży Mariackiej z Krakowa; 12.05 Audycja dla świetlic robotniczych (z W-wy); 12.35 „5 minut poezji” (z W-wy); 12.40 Transm. z Łodzi: Cezar Franck: Preludium, Chorał i Fuga w wykonaniu Haliny Przesmyckiej, fortepian; 13.00 Koncert popołudniowy w wyk. Małej Orkiestry P. R. z udziałem Marii Dobrowolskiej-Gruszczyńskiej (śpiew) i Mieczysława Woźniaka (flet); 14.00 Koncert Orkiestry Sandomierskiej pod dyr. Zygmunta Kolańskiego (lok.); 14.30 Wiadomości i komunikaty lokalne (lok.); 14.35—16.05 Przerwa.

16.05 Dziennik popołudniowy (z W-wy); 16.30 Rezerwa; 16.35 Skrzypka techniczna (z W-wy); 16.50 Z życia kulturalnego (z Warszawy); 17.00 Audycja dla młodzieży (z Warszawy); 17.25 „Przy sobocie po robocie” (transm. z Katowic); 18.30 „Nauka przy głuchym” (z W-wy); 19.00 „Poradnik dla słuchaczy wiejskich” (z W-wy); 19.15 „Słuchania Chopina” w wyk. Piotra Łobozia (lok.); 19.35 Skrzypka POK (lok.); 19.40 Pogadanka dr Henryka Makowera pt. „O chorobach reumatycznych” (lok.); 19.57 Sygnał czasu (transm. z Krakowa); 20.00 Między wybrane (transm. z Krakowa); 20.01 Dzielnik wieczorny (z W-wy); 20.25 Transm. z Katowic: Koncert popularny Orkiestry Symfonicznej P. R. pod dyr. Włodzimierza Ormickiego z udziałem Józ. Chrośka (tenor); 21.00 „Opera Poznańska”, reportaż z fragmenty widowiska (transm. z Poznania); 21.30 „Głos młodych” (z W-wy); 21.45 Kwadrans przy (z W-wy); 22.00 Audycja rozrywkowa (transm. z Łodzi); 22.05 Koncert Orkiestry Tanecznej P. R. pod dyr. Jana Cejmera (z W-wy); 23.00 Program na dzień następnny. Zakończymy audycję. Hymn.

Repertuar kin

„WARSZAWA” wyświetla wspaniały film pt. „Samotny żagiel”.

„PIONIER” wyświetla od 11 XI 46 r. film produkcji angielskiej pt. „Było ich dwadzieścia”.

„ŚLĄSK” wyświetla film najnowszej francuskiej produkcji pt. „Ulita słodczyków”. Dla młodzieży do lat 18 wzbroniony!

„POLONIA” zawiadamia, iż z dniem 11 XI br. wyświetla film produkcji polskiej pt. „Za zastawą”.

„TEOZA” wyświetla film komedio-dramat pt. „Skryzlaty doktorzarki”.

Początek seansów o godz. 15, 17 i 19, w niedzielę i święta o godz. 13, 15, 17 i 19. Upraszca się publiczność o punktualne przychodzenie na seanse.

Ogłaszajcie się

w „Naprzodzie Dolnośląskim”

Państwowe Zakłady Przemysłowo-Zbożowe Wrocław-Różanka, ul. Młyńska 2

wzywają wszystkich, mających jakiegokolwiek pretensje z tytułu rozliczeń finansowych i materiałowych do zgłoszenia się w Dyrekcji Młyna w terminie do 1 grudnia 1946. Po upływie powyższego terminu żadne pretensje uwzględnione nie będą.

Dyrektor Adm.-Handlowy
(—) Dr Kryński K.

Dyrektor Młyna M5680
(—) Kpt. Kukliński J.

Poszukujemy natychmiast do grupy Fabryk „NORMA”, Wrocław, Ruska 46

2 samodzielnych księgowych na księgowość przebit.
1 Ref. do Wydziału Płacy i Pracy
1 maszynistę offsetowego
Zgłoszenia należy kierować do Dyrekcji

ZAWIADOMIENIE

W związku z likwidacją Rejonowego Urzędu Samochodowego w Oleśnicy zawiadamiam, że sprawy powiatów: Trzebnicy, Milicza, Sycowa i Namysłowa, należące do b. Urzędu Sam. w Oleśnicy, będą począwszy od dnia 20 XI. 46 r. bezpośrednio załatwiane w Okręgu Urzędzie Samochodowym, Wrocław, ul. Hercena nr 7. Naczelnik O. U. S.

Przetarg nieograniczony na roboty budowlane

Dyrekcja Okręgu Poczty i Telegrafów we Wrocławiu ogłasza przetarg nieograniczony na kapitalny remont budynków mieszkalnych przy ul. Powstańców Śląskich nr 148 i Piastowskiej od nr 21 do 37. Oferty w zalakowanych kopertach należy składać w Kancelarii Głównej Dyrekcji przy ul. Powstańców Śląskich 134—148, pokój nr 96 do dnia 20 listopada br. godz. 12-ta tj. bezpośrednio przed otwarciem przetargu. Bliższych informacji o przetargach, ślepe kosztorysy i warunki przetargu, można otrzymać w Oddziale Budowlanym Dyrekcji pokój nr 55. Dyrekcja zastrzega sobie prawo unieważnienia przetargu oraz wyboru oferenta bez względu na cenę.

Dyrektor Okręgu
(inż. Wł. Kozubek)

Kronika sportowa

KS POLONIA (świdnica) — KKS ODRĄ 6:1 (3:1)

W czwartek odbył się w świdnicy mecz piłki nożnej grupy finałowej mistrzostw klasy A, pomiędzy miejscową Polonią, a drużyną Odry z Wrocławia. Zawody zakończył się wysokim zwycięstwem zespołu świdnickiego w stosunku 6:1 (3:1).

Wynik ten nie odzwierciedla rzeczywistego przebiegu gry, gdyż drużyna Odry była przez większość czasu zawodów przeciwnikom równorzędna, a tylko na skutek bardzo słabego gry swego bramkarza przegrała tak wysoko.

Pierwszą bramkę zdobyli goście, ale wynik ten nie utrzymał się długo, gdyż gospodarze, pomimo otwartej gry, strzelili trzy bramki.

Po przerwie do głosu dochodził częściej drużyna Poloni, zdobywając jeszcze 3 bramki.

Sędziował bardzo dobrze Wójcik.

Ogłoszenia drobne

Unieważniam zgubioną kartę rejestracyjną na nazwisko Pawłowska Leokadia, Wrocław, Aljeja Jana Matejki 6. (1417)

Zgubiono dowód osobisty, wydany przez Zarząd Gminny w Gumniskach pow. Tarnów na nazwisko Ocwieja Ignacy. Łaskawego zaleca proszę o zwrot na adres Wrocław, ul. Zaleskiego 7. Niezwrocone unieważniam. (1419)

Unieważniam kartę ewakuacyjną wydaną przez P.U.R. Bzówko, na nazwisko Niedźwiecki Kazimierz urodzony w 1912 r. (1414)

Nowoutarty warsztat szewski, przy ul. Norberta Barlickiego 28 Kubicha Mieczysława. (1412)

CENY OGŁOSZEN: Ogłoszenia drobne po 10 zł za wyraz. Poszukiwania rodzin i pracy po 5 zł, reklamowe 15 zł. W tekście 25 zł, tłustym drukiem 100% drożej. W numerach świątecznych 50% drożej. Przy wielokrotnych ogłoszeniach — rabat. Nekrologi i urzędowe — 15% rabatu. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada. Obdoby w Zakładach Graficznych Spółdzielni Wydawniczej „Wiedza” we Wrocławiu, ul. Wierzbowa 30.

Redaktor: Mgr Bronisław Winnicki

F 9113

Wydawca Spółdzielnia Wydawn. „Wiedza”